

Handläggare
Sara Magnusson
Telefon: 08:508 05 178

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2016-02-04

04

Verksamhetsberättelse VB 2015 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelsen för år 2015 och överlämnar den till kommunfullmäktige och revisorerna.
2. Stadsdelsnämnden beslutar att avveckla Liviagården som resultatenhet.
3. Stadsdelsnämnden överför resultatenheternas samlade resultat om 0,9 mnkr till resultatfonden.
4. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 9,6 mnkr till 2016 avseende Ådalens plaskdamm.
5. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 0,1 mnkr till 2016 avseende Solursparken.
6. Stadsdelsnämnden begär ombudgetering av parkinvesteringsmedel om 0,6 mnkr till 2016 avseende program för strandpromenad, lekplats Labyrinten, parklek Gulsippan.
7. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Verksamhetsberättelsen har tagits fram i medverkan av samtliga avdelningar. Strategiska avdelningen har sammanställt verksamhetsberättelsen.

Verksamhetsberättelsen tas i samverkan på förvaltningsgruppens möte torsdag 28 januari.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	7
1. Ett Stockholm som håller samman	7
1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor	8
1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande.....	10
1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan	15
1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	17
1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar.....	27
1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo.....	35
1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	36
1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	38
2. Ett klimatsmart Stockholm	45
2.1 Stockholm är klimatneutralt	45
2.2 Transporter i Stockholm är hållbara	46
2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten	47
2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil	48
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	50
3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm	50
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	51
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	56
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	60
4.1 Stockholm är fritt från diskriminering.....	61
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.....	64
4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter och barnkonventionen	72
4.4 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	73
4.5 Stockholm är en tillgänglig stad för alla.....	74
4.6 Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande.....	79
4.7 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande.....	83
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning.....	84
Uppföljning av ekonomi.....	86
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget	86

Resultatenheter	95
Investeringar	96
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	96
Stora projekt som inte är investeringar	96
Ombudgeteringar	96
Medel för lokaländamål	97
Analys av balansräkning	97
Övrigt.....	98
Synpunkter och klagomål.....	98
Övrigt.....	99

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset sd04

Bilaga 2: Budgetuppföljning 2015

Bilaga 3: Redovisning av internkontroll

Bilaga 4: Uppföljning av klimatinvesteringar

Bilaga 5: Uppföljning av öppna fritidsverksamheter

Sammanfattande analys

Bedömningen är att förvaltningens arbete under året har bidragit till att uppnå kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål. Förvaltningen redovisar ett överskott om 0,5 mnkr efter resultatöverföringar. Även 2015 gjorde förvaltningen bedömningen att arbetet bidragit till att nå alla kommunfullmäktiges inriktningsmål. 2015 redovisade förvaltningen ett överskott om 1,0 mnkr efter resultatöverföringar.

Nedan beskrivs sammanfattningsvis hur Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning har bidragit till de fyra inriktningsmålen.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen arbetar med insatser till barn, unga, föräldrar och vuxna, arbetar för att erbjuda äldre en trygg och säker omsorg, för att barn i förskolan ska ges lika möjligheter att utvecklas och för att skapa en trygg och levande stadsmiljö. Under året har förvaltningen på olika sätt arbetat för att stärka enskildas levnadsvillkor och den sociala sammanhållningen i stadsdelsområdet, vilket bidrar till ett Stockholm som håller samman. Tidiga insatser har prioriterats.

För att möta barns och föräldrars behov av barnomsorg har öppna förskolan utökat sina öppettider. En helgdag i månaden är det öppet för föräldrar och barn som har umgänge på helger. För att stärka barns språkutveckling har förskolorna bland annat utvecklat läsmiljöer. I läsmiljöerna kan barnen på ett lekfullt sätt utveckla sitt språk. Andelen förskollärare och föräldrarnas nöjdhet med förskolan har ökat något sedan 2014, trots detta når förvaltningen inte stadens mål.

Förvaltningens befintliga mötesplatser har utvecklats i dialog med besökare. Under hösten öppnades Vita villan, en ny mötesplats med medborgarkontor i Smedshagen. Förvaltningen ansåg det angeläget att öppna ett medborgarkontor i Smedshagen då området har en hög andel invånare som har ekonomiskt bistånd, höga ohälsotal samt en låg andel invånare med gymnasiebehörighet.

Ett syfte med mötesplatserna är att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Andra insatser som genomförts i syfte att öka tryggheten är samverkan med den lokala polisorganisationen, medborgarvårdarnas arbete samt slyröjning och förbättrad belysning. Invånarnas upplevelse av trygghet har ökat något i jämförelse med 2014, förvaltningen når dock inte stadens mål.

För att möta ett ökat antal orosanmälningar för barn och unga och det ökande antalet ensamkommande flyktingbarn har förvaltningen rekryterat fler socialsekreterare och administratörer. Förvaltningen har dessutom utformat en introduktionsutbildning för nya socialsekreterare. Utbildningen omfattar fem halvdagar och tar bland annat upp handläggning och dokumentation.

Föräldrar som är i konflikt med varandra har under året erbjudits samarbetssamtal vid första telefonkontakten med förvaltningen. Väntetiderna till samarbetssamtal har minskat och antalet samarbetssamtal har i princip fördubblats. Även andelen vårdnadsutredningar har minskat radikalt med 47 procent i jämförelse med förra året.

Ett klimatsmart Stockholm

Genom att energieffektivisera verksamheten, sortera ut matavfall och köpa varor som är miljömässigt hållbara har förvaltningen bidragit till målet om ett klimatsmart Stockholm.

Förvaltningen har även arbetat för att minska transportbehoven med bil, bland annat genom att köpa in elcyklar. Arbetet för en kemikaliesmart förskola pågår och en utbildning för förskolornas och parklekarnas chefer och medarbetare har utförts.

Elanvändningen har minskat men årsmålet nås inte. Andelen enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling har ökat sedan 2014 och förvaltningen når årsmålet. Andelen ekologiska livsmedel har ökat sedan förra året och uppgår nu till knappt 29 procent vilket innebär att årsmålet nås. Även andelen miljöbilar har ökat och uppgår till 95 procent, dock nås inte årsmålet om 100 procent.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningens arbete för en budget i balans, för ett systematiskt kvalitetsarbete och för att minska andelen med ekonomiskt bistånd bidrar till målet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm.

Förvaltningen arbetar systematiskt för en budget i balans genom regelbunden ekonomisk uppföljning och kvalitetssäkring av prognoser. Förvaltningen har fortsatt arbetet för att öka medvetenheten och kunskapen om stadens styrsystem och budget hos alla medarbetare och för att öka medarbetarnas delaktighet i verksamhetsplanering och uppföljning. Årets resultat visar på ett budgetöverskott.

Under året har förvaltningen arbetat med täta uppföljningar med enskilda som har ekonomiskt bistånd i syfte att stötta och motivera dem att söka arbete eller hitta annan sysselsättning som leder till egen försörjning. Samverkan med jobbtorg, arbetsförmedling, försäkringskassan och vårdcentralen har utvecklats och förbättrats. I alla bidragshushåll där det finns barn har barnens situation varit i fokus.

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år och förvaltningen når årsmålet. Även andelen vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med förra år och årsmålet nås. Både antalet bidragshushåll har och andelen unga i åldern 18-24 år som har ekonomiskt bistånd har minskat successivt under året. Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med förra året.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Mänskliga rättigheter utgör ramverket för allt det arbete förvaltningen utför. Genom arbetet bidrar förvaltningen till ett demokratiskt hållbart Stockholm. Under året har förvaltningen på olika sätt arbetat för att motverka diskriminering och verka för mänskliga rättigheter och ett demokratiskt samhälle.

För att öka kunskapen och medvetenheten om demokrati och mänskliga rättigheter har förvaltningen genomfört seminarier, utbildningar och informationsinsatser. Informationssatsningar har gjorts för att öka föräldrars kunskap om barns rättigheter. Medarbetare har deltagit i utbildning om interkulturellt förhållningssätt och barnkonventionen. För att förebygga och tidigt upptäcka våld i nära relationer har medarbetare och samverkanspartners informerats om förvaltningens arbete mot våld i nära relationer. Förvaltningen har även arbetat med bemötande och utvecklat en workshop i bemötande för enheter.

Förvaltningen har haft medborgardialog för en ökad delaktighet i områdets utveckling och i den demokratiska processen. Dialog med barn och unga har varit i fokus och genomförts både

i syfte att ta reda på mer om deras fritidsintressen och deras syn på närmiljön men också för att få deras synpunkter i specifika projekt. Inför förnyelse av utemiljön i två parklekar genomfördes dialog med de unga besökarna. I en av dialogerna fick förvaltningen 41 förslag till förbättringar på utemiljön som ställdes ut på Bibblerian.

Förvaltningen arbetar systematiskt med arbetsmiljö. HR-konsult har regelbundna uppföljningsmöten med enhetschef i syfte att minska sjukfrånvaron och följa enhetens arbete. Därutöver har förvaltningen genomfört olika friskvårds- och hälsovårdsinsatser i syfte att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron. Sjukfrånvaron har dock ökat under året och förvaltningen når inte årsmålet.

Förvaltningen har arbetat för att erbjuda ungdomar feriearbete under årets skollov, vilket kan ha inverkan på ungdomarnas möjligheter att få arbete längre fram. 1 350 ungdomar erbjöds arbete varav 1 080 anställdes. Det är en betydande ökning i jämförelse med 2014. Målet var dock satt till 1 100 ungdomar vilket innebär att årsmålet inte nås.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Fyra av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet nås helt och tre nås delvis. De viktigaste arbetssätten under året för att bidra till inriktningsmålet har varit:

- En särskild satsning för att informera om kollo på andra språk än svenska.
- Utökade öppettider på öppna förskolan.
- Socialsekreterare har haft tät kontakt med föräldrar som söker ekonomiskt bistånd för att motivera föräldrarna att söka arbete eller hitta annan sysselsättning.
- För vuxna personer med missbruk har förvaltningen startat en strukturerad öppenvårdsbehandling.
- Samverkan mellan skola och socialtjänst för ungdomar med hög skolfrånvaro och låg måluppfyllelse.
- Föräldrar i konflikt erbjuds samarbetssamtal vid första kontakt med familjerätten.
- Förebyggande stöd och föräldrautbildningar.
- Familjebehandling och insatser på hemmaplan till familjer med barn och ungdomar i behov av stöd.
- Äldre i stadsdelsområdet har erbjudits inspirationsträffar, föreläsningar och anhängirciklar på den öppna mötesplatsen Växthuset.
- Ett utökat arbete med aktiviteter för äldre som bor på äldreboende. De boende har kunnat delta i gemensamma aktiviteter eller i mindre grupper.

Det arbete som utförts under året, för att nå kommunfullmäktiges mål och aktiviteter samt nämndens mål och aktiviteter, redovisas i löptext under respektive mål för verksamhetsområdet. Bedömning av måluppfyllelse och eventuell avvikelse redovisas under respektive mål, indikator och aktivitet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har jämlika uppväxtvillkor

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. Det tillhörande nämndmålet nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Barnomsorgsgaranti och inskrivningsgrad på förskolan

Förskolan utgör en viktig del i barns uppväxt och utveckling. Förvaltningen har kunnat erbjuda en förskoleplats till alla som önskat, vilket skapar goda förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor. Däremot varierar andelen inskrivna barn från 82 till 92 procent mellan de geografiska områdena i stadsdelen. Förvaltningen har under hösten påbörjat en information om möjligheten att få förskola via öppna förskolan/barnavårdscentral för att öka andelen inskrivna barn i förskolan. Arbetet intensifieras under 2016. Barn vars föräldrar som har sitt arbete förlagt till kvällar, nätter och helger har erbjudits barnomsorg på obekväm arbetstid vid en av förvaltningens förskolor. Samtliga som ansökt har erbjudits omsorg under kvällar och helger. Under året har fyra familjer haft omsorg på obekväm arbetstid. Efterfrågan har därmed inte ökat.

Öppettider öppna förskolan

Öppna förskolan har från hösten utökat öppettiderna genom att också erbjuda verksamhet en lördag i månaden. Detta främst för att förvaltningen sett ett behov av en mötesplats för barn och föräldrar som har umgänge på helger. Verksamheten riktar sig till alla föräldrar med barn från 0 till 5 år. Hittills har ett tjugotal föräldrar besökt verksamheten på lördagar vilket har resulterat i att verksamheten på lördagar erbjuds även fortsättningsvis.

Prevention och förebyggande arbete

Ett fungerande preventionsarbete inom alla verksamheter har varit ett prioriterat område. För att undvika langning av alkohol och tobak har särskilda informationssatsningar genomförts, till föräldrar och unga vuxna i samband med bland annat valborgsfirande och skolavslutning. Föräldrastödsgrupper såsom ABC (Alla Barn i Centrum) och Komet pågår kontinuerligt som en del i det förebyggande arbetet.

Sommarkollo

Totalt var det 463 sökande som erbjöds plats i den traditionella sommarkolloverksamheten varav 371 valde att delta. Det är en ökning med 62 barn jämfört med föregående år. För att öka barns och ungas intresse för årets kolloverksamhet har en särskild informationssatsning genomförts på olika språk.

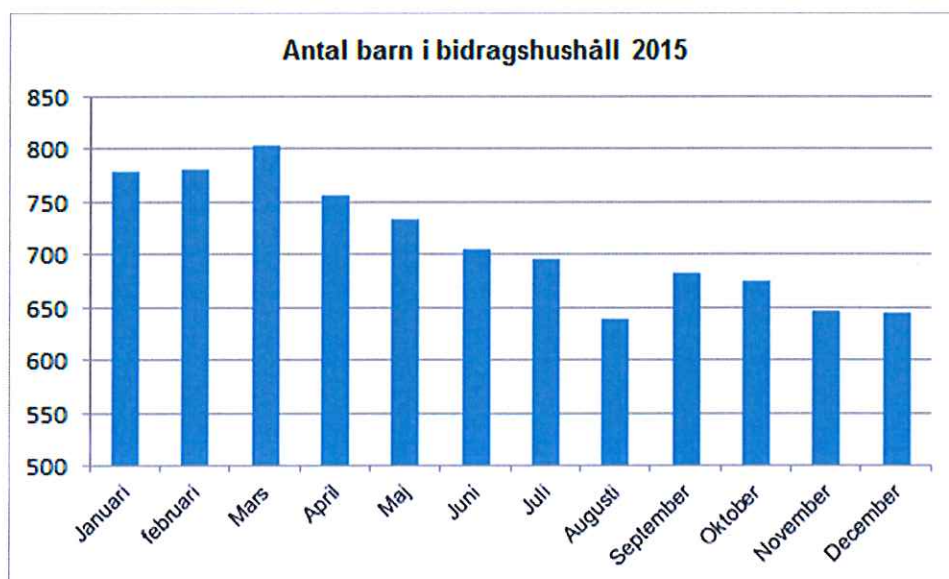
Dagkollo har visat sig vara ett populärt komplement för de barn och ungdomar som inte väljer den traditionella sommarkolloverksamheten med övernattnings. Cirka 400 barn och unga har deltagit i dagkolloverksamhet vilket är drygt 100 fler än 2014. Samtliga dagkollon har varit välbesökta av barn och ungdomar.

Vid parkleken Hässelängen anordnades dagkollo under tre veckor som besöktes av sammanlagt 39 barn och ungdomar. Förvaltningen har därutöver i samarbete med föreningar erbjudit dagkollo inom olika inriktningar i stadsdelsområdet. Ett danskollo ordnades i Vinsta där barn och unga fått prova på och lära sig grunderna i jazzdans, showdans och balett. Ett äventyrskollo har hållits i Lövsta-Kyrkhamn med aktiviteter som bad, fiske, svampplockning, kojbygge och grillning. Dessutom arrangerades sambafotbollskollo i Vällingby, Hässelby gård och Smedshagen samt dagkollo på syriska föreningen i Vinsta.

Ekonomiskt bistånd i familjer med barn

För att uppnå målet om att alla barn har jämlika uppväxtvillkor är det av stor betydelse att barnfamiljer blir självförsörjande. Socialsekreterarna har haft tät kontakt med föräldrarna minst en gång i månaden där de har motiverat föräldrarna att söka arbete eller studier. Förvaltningen har erbjudit arbete i form av särskilda visstidsanställningar till familjer med barn som varit arbetslösa under lång tid. Detta har inneburit arbetslivserfarenhet och praktik med målsättning att bli självförsörjande. Arbetsplatserna har i huvudsak varit inom äldreomsorgen och förskolan.

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd utgör 4,4 procent och har minskat jämfört med föregående år då andelen var 5,6 procent. Under året har antalet barn i bidragshushåll minskat från 779 i januari till preliminärt 644 i december.

Källa: Sweco, januari 2016

Goda exempel

Ett möte över generationsgränser

Varje år besöker de äldsta barnen på två av Hässelbygårds förskolor ett seniorboende på Ormängsgatan. Barnen sjunger julsånger och lämnar över egenhändigt gjorda kort och presenter i form av tomtar och lucior. Genom mötet kan barn som inte har sina mor- och farföräldrar i närheten möta den äldre generationen. Julhälsningen har varit uppskattad av både de äldre och barnen som ser fram mot att mötas igen. En tanke finns om att de äldre kan besöka förskolan framöver.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,4 %	5,6 %	5 %	3,6 %	VB 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden förbättra möjligheten att få barnomsorg på obekväm arbetstid.	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska göra en särskild informationssatsning kring kollo på andra språk än svenska	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska öka den uppsökande verksamheten för att öka andelen barn inskrivna på förskolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Skillnader i barns och ungas levnadsvillkor utjämnas

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar. Behovet av barnomsorg på obekväm arbetstid tillgodoses.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Antalet ansökningar om barnomsorg på obekväm arbetstid mäts och jämförs med beviljade beslut.	2015-01-01	2015-06-30	
 Familjer med ekonomiskt bistånd får riktad information om kollo och sommarverksamhet som erbjuds i stadsdelen.	2015-01-01	2015-06-30	
 Familjer som har kontakt med Familjestödsenheten får riktad information om kollo och sommarverksamhet som erbjuds i stadsdelen.	2015-01-01	2015-04-30	
 Intresset för ändrade öppettider på familjecenter utreds efter hörande av besökarna.	2015-01-01	2015-04-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Utbildningen har hög kvalitet och elever får tid för lärande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målen för av kommunfullmäktiges sju indikatorer uppnås helt och två nås delvis. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. De tillhörande nämndmålen nås helt. Avvikelserna redovisas nedan under indikatorerna.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Förskoleundersökningen

I brukarundersökningen är föräldrar generellt sett mer nöjda i samtliga frågeområden i jämförelse med föregående år. En trygg och säker miljö tillsammans med en god pedagogisk miljö är de områden som får bäst resultat. Andelen föräldrar som upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande har ökat från 79 till 85 procent jämfört med förra året. Det kan ses som ett resultat av att Mål- och resultatstyrning, som en del av det systematiska kvalitetsarbetet, bidrar till att tydligare anpassa miljö och material efter barnens behov och intressen. Även området för kultur har tagit ett stort kliv framåt från 49 procent till 58 procent.

Fortsatta utmaningar finns för att öka andelen nöjda föräldrar och nå en hög och likvärdig kvalitet vid förvaltningens samtliga förskolor. För att öka föräldrarnas nöjdhet arbetar förskolorna framförallt med delaktighet och kommunikation. Det är viktigt att föräldrarna får insyn och ges möjlighet att vara delaktiga. Syftet är att öka förståelsen mellan förskola och föräldrar samt att förbättra kommunikationen. Därför har förskolorna bjudit in föräldrarna till samtal om förskoleundersökningens resultat och förskolans verksamhet. På några förskolor fick föräldrarna även pröva samma experiment som barnen arbetat med.

Förskollärare och barnskötare

Personalens kompetens är en grundläggande förutsättning för att nå en förskola med hög kvalitet. Andelen förskollärare har ökat från 38 procent till 41,3 procent. Samarbetet med Stockholms universitet har utvecklats under året gällande utbildning av fler handledare för att öka mottagandet av antalet lärarstudenter. Förvaltningen har tagit fram en ny struktur för lärarstudenternas verksamhetsförlagda del av utbildningen, vilket innebär att lärarstudenterna koncentreras till färre enheter vid varje placeringstillfälle. Detta gynnar erfarenhetsutbyte mellan studenter och ökar även kopplingen mellan teori och praktik för personalen i förskolan.

Under perioden har 19 barnskötare påbörjat utbildning till förskollärare med lön under fortbildningstiden. Förvaltningen har satsat på att uppmuntra förskolans medarbetare till fortbildning. Genom samarbete med Södertörns högskola och förskoleverkets högskolelyft har 19 förskollärare och barnskötare påbörjat utbildning i naturvetenskap och teknik.

En inventering av antalet förskollärare och barnskötare med kompetens inom genuspedagogik och normkritik genomfördes under året av utbildningsförvaltningen. Inventeringen gav en bild av utbildningsbehovet inom området. Under hösten erbjöds förskolorna tre föreläsningar om HBTQ och normmedvetenhet.

För att uppnå en verksamhet som vilar på vetenskaplig grund ingår två förskoleenheter i ett forskningsprojekt kring "Små barns lärande", vilket bidrar till nya teorier och utveckling av arbetet.

Som i ett led i att skapa en likvärdig förskola för alla barn anordnade förvaltningen under hösten en inspirationsvecka för alla förskoleenheter för att sprida goda exempel och uppmuntra till erfarenhetsutbyte mellan medarbetare. Veckan innehöll bland annat stadsdelens egna goda exempelmässa för alla förskolor. Fördjupning om interkulturellt förhållningssätt erbjöds som en fortsättning utifrån den introduktionsföreläsning som hölls

under våren. Medarbetarna erbjöds även en utbildning om Kemikaliesmart förskola med hänsyn till uppdraget i budgeten att undvika barns exponering för skadliga kemikalier inom förvaltningens förskolor.

Kost

Samtliga medarbetare i förskolornas kök erbjöds en föreläsning som inspiration på temat "Att odla med barn". Därutöver anordnades en heldag, under rubriken "Ekologisk mat i den offentliga måltiden", där deltagarna fick arbeta praktiskt med ekologisk matlagning. Syftet var att inspirera till ökad användning av ekologiska råvaror i den offentliga måltiden. För att öka barns intresse för grönsaker och rotfrukter får barnen odla och plantera på förskolorna. En förskola har tillsammans med en parklek påbörjat ett samarbete med Folkuniversitetet för att starta upp ett projekt med odling för barn "Från frö till mat".

Språk och Matematik

Språk, matematik, naturvetenskap och teknik är prioriterade områden på samtliga förskolor. Satsningen på läsombud är en viktig del i att stärka barns språkutveckling. Alla barn har tillgång till ett läsombud och under våren har det genomförts en utbildning av nya läsombud i samverkan med biblioteket. Genom läsombuden har sagoläsning och berättande blivit ett naturligt inslag i barnens vardag. Kompetensen hos förskolornas läsombud har också gett barnen ett mer varierat utbud av litteratur. Föräldrarna har möjlighet att låna hem böcker från förskolan. Syftet är att förenkla för föräldrarna att ge barnen tillgång till böcker i hemmet på flera olika språk.

För att ta vara på och utveckla det engagemang som väckts har läsombuden under hösten erbjudits att delta på Stockholms biblioteks författarträff.

En av förvaltningens förskollärare med kompetens inom informations- och kommunikationsteknik (IKT) har under hösten haft ett särskilt uppdrag att dela med sig av sina erfarenheter. Det har bland annat bidragit till att barnen fått göra böcker med hjälp av lärplattor.

Alla förskolor ingår i vetenskapsakademins skolutvecklingsprogram Natur och teknik för alla (NTA). Genom NTA utvecklar barnen sitt lärande genom att utforska och experimentera. Experimenten bidrar bland annat till att barnen utvecklar sina matematiska förmågor.

Förskolan på Blomsterkungsvägen har skapat en NTA-studio. Målet med NTA-studio är att möjliggöra ett ökat erfarenhetsutbyte mellan förskolorna i stadsdelen. En förskollärare på Backlura förskolor har anställts som NTA-inspiratör och arbetar med att sprida kunskap om naturvetenskap i vardagen. I Hässelby-Vällingby har 25 NTA-handledare utbildats.

Förskolelokaler

En ny förskola på Blomsterkungsvägen 235 öppnades i början av augusti. I samband med det avvecklades förskolan på Lingonrisgränd 4 eftersom bygglovets upphört. Verksamheten på Kaprifolvägen 12 flyttades under våren till Olle Engkvists väg 12 på grund av brand. Förvaltningen lämnade förskolelokalen Brunklövergränd 18-20. Två förskolor har avvecklats under året eftersom de inte uppfyllde dagens krav på en ändamålsenlig förskola. Under våren 2016 öppnas två nya förskolor som ersätter de två nedlagda.

Goda exempel

Kvalitetssäkrad pedagogisk miljö

Resultatet i förskoleundersökningen visar att den pedagogiska miljön har förbättrats. Grimsta förskolor har arbetat med att kvalitetssäkra den pedagogiska miljön i sina förskolor genom pedagogiska miljöronder. Ronderna säkerställer att det finns grundläggande material för lek och skapande som är likvärdigt för alla barn. Arbetet har varit lyckat och enheten har bidragit med sina lärdomar och erfarenheter såväl inom förvaltningen som till övriga staden genom att delta på Stockholm stads goda exempel mässa 2015. Även andra förskolor har arbetat med pedagogiska miljöronder och barnskyddsronder för att säkerställa att barnen visats i en god inomhus- och utomhusmiljö.

Språkutveckling med alla sinnen

Personalen vid Loviselunds förskolor har skapat sagolådor baserade på olika bokfigurer. Syftet är att barnen ska få uppleva och utforska sagorna genom olika gestaltning där barnen uppmuntras att använda flera sinnen. Med hjälp av lådans innehåll och annan rekvisita stärks barnens ordförståelse.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2015
  Andel förskollärare av antal anställda	41,3 %	37,72 %	39 %	39 %	2015
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik				fastställs 2015	2015
Analys Uppgift om mål och mätmetod saknas. Förvaltningen har därför inte följt upp indikatorn.					
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %		0 %	0 %	2015
  Andel nöjda föräldrar	82 %	81 %	85 %	85 %	2015
Analys Nöjdheten har ökat från 81 % föregående år till 82 % men nådde inte fram till stadens mål på 85 %. Samtliga enheter har tagit fram olika strategier för att nå en förskola för alla barns bästa och minska de variationer som finns mellan de olika förskolorna. Som exempel har föräldrar bjudits in till fokusgrupper för att samtala om verksamhetens innehåll och dess utvecklingsbehov. Bland de identifierade utvecklingsområden finns bemötande, insyn och kommunikation. En handlingsplan är framtagen inför 2016 med fokus på att arbeta med bemötande och att kommunicera förskolans uppdrag i det dagliga arbetet.					
  Antal barn per grupp	16,2 barn/avd.	15,8 barn/avd.	16	16	2015
Analys Antal barn per grupp har ökat marginellt sedan föregående år, från knappt 16 till drygt 16 barn per grupp. Uppgiften baseras på antalet förskoleavdelningar vid förvaltningen och antalet inskrivna barn (Sweco:s uppgift som inlämnats till SCB) vid förvaltningens förskolor. Antalet barn varierar under året och stor variation finns mellan enheterna. Förvaltningen arbetar för att utöka antalet förskoleplatser under 2016.					

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,76 st	4,66 st	4,9	4,9	2015
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,7	3,7	3,7	3,7	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden utveckla uppföljningen av personal och bemanning i såväl kommunala som fristående förskolor	2015-01-01	2015-12-31	
  Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans utreda vilka krav man kan ställa på kommunala och fristående förskolor för att öka andelen förskollärare	2015-01-01	2015-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan och skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen utvecklar sina matematiska förmågor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns matematiska utveckling ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Barnen utvecklar sina språkliga förmågor

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla barn har tillgång till ett utbildat läsombud. Andel nöjda föräldrar avseende barns språkutveckling ökar i jämförelse med föregående år.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,4 %	5,6 %	5 %	3,6 %	VB 2015

Nämndmål:

Barnen utvecklas genom lek och lärande i en god pedagogisk miljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel föräldrar som anser att förskolan stödjer barns utveckling och lärande ökar i jämförelse med föregående år.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Samtliga arbetslag utgår från mål- och resultatstyrningens systematiska uppföljning.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Alla barn har lika möjligheter i förskolan och skolan

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Kommunfullmäktiges aktivitet är genomförd enligt plan. De tillhörande nämndmålen nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet

Barns inflytande

Personalens arbetssätt och den pedagogiska miljön i förskolan är särskilt utformad för att öka barns inflytande. Barn uppmuntras och stöttas att självständigt välja och använda sig av material, spel och aktiviteter, såväl inomhus som utomhus. Barns nyfikenhet och intresse styrde valet av personalens fördjupningsarbeten och teman i förskolan. För att erbjuda mötesplatser för samspel och lärande förändrades miljöerna utifrån specifika behov och intressen hos barnen.

Specialpedagogiskt stöd

För att ge alla barn lika möjligheter i förskolan erbjuds specialpedagogisk handledning till förskolornas personal. Förskolorna efterfrågar stöd i arbetet med att möta barn med funktionsnedsättning, barn som har svårigheter i det sociala samspelet samt barn med språkutvecklingsproblematik. I takt med att antalet förskolor blir fler ökar också ansökningarna om specialpedagogisk handledning. Förvaltningen genomförde en översyn om behovet av specialpedagogisk handledning. Resultatet visade att den specialpedagogiska handledningen har lett till ökad kompetens och förståelse för barnens svårigheter hos personalen. Det innebär att barnen har kunnat mötas utifrån deras speciella förutsättningar och behov. Organisationen för handledningen kvarstår därför i nuvarande form.

Tre förskoleavdelningar finns för barn med särskilda behov; en avdelning för barn med främst fysiska funktionshinder, en avdelning för barn med begränsningar inom autismspektrumtillstånd samt en avdelning för barn med kraftig allergi eller

infektionskänslighet. Till dessa avdelningar kommer även barn från närliggande stadsdelar.

Arbetsbyte förskola och skola

Ett arbetsbyte mellan förskollärare i förskolan och skolan har genomförts i Backlura förskolor och Backlura skolan. Under en dag bytte personalen plats med varandra. Förskollärare från förskoleklassen kom till förskolan och förskollärare från förskolan gick till skolan. Arbetsbytet genererade idéer om nya möjligheter att utveckla samarbetet mellan förskola och skola.

Goda exempel

Barns inflytande på utvecklingssamtalens genomförande

I Hässelbygårds förskolor deltog alla barn på utvecklingssamtalen och fick berätta om sitt lärande och sin vardag på förskolan. Barnen visade till exempel vad de brukade leka med och tittade på pågående projekt, bilder eller film. I några fall hade personalen spelat in olika situationer från bygghörnan, besök i skogen eller vattenlek på lärplattan som de sedan diskuterade. På så sätt fick barn berätta om sin vardag utifrån deras egna perspektiv och förmåga och föräldrar fick en insyn i barnens lärande och förskolans arbetssätt.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Kulturnämnden ska i samverkan med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen har inflytande i förskolans verksamhet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns inflytande ökar i jämförelse med föregående år. Andel föräldrar som anser att flickor och pojkar ges samma förutsättningar att utvecklas ökar i jämförelse med föregående år.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Samtliga verksamheter arbetar utifrån en handlingsplan mot kränkande behandling. (Program för delaktighet - 3)	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Vid byggande av nya förskolor ställs tillgänglighetskrav. (Program för delaktighet - 4)	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen är väl förberedda inför övergången till skolan

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Vårdnadshavare är nöjda med överlämning mellan förskola och skola.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arbetsbyte mellan lärare i förskola och skola genomförs i Backlura förskolor och skolor.	2015-01-01	2015-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målen för fyra av kommunfullmäktiges sju indikatorer uppnås helt, ett uppnås delvis och två uppnås inte. Kommunfullmäktiges aktiviteter är i allt väsentligt genomförda enligt plan. Två av de tillhörande nämndmålen nås helt, ett nås delvis och ett nås inte. Avvikelserna beskrivs närmare under respektive indikator och nämndmål nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Barn, unga och deras föräldrar

Orosanmälningar för barn och unga

Under året har 3 355 anmälningar/ ansökningar om stöd avseende barn och ungdomar inkommit till förvaltningen. Det är en ökning med 22 procent jämfört med föregående år. De ensamkommande flyktingbarnen, 245 barn, som aviserats till stadsdelen ingår i totala antalet anmälningar/ ansökningar. Anmälningarna avser 2 682 unika barn och ungdomar. En del anmälningar avser barn i pågående ärenden och flera anmälningar kan avse samma barn. Familjevåld och misstänkt barnmisshandel är vanliga anmälningsorsaker samt psykisk ohälsa hos föräldrar. När det gäller ungdomar är kriminalitet, skolproblem, relationsproblem mellan ungdomar och föräldrar samt missbruk vanligt förekommande problem.

I alla utredningar görs en förhandsbedömning för att besluta om utredning ska inledas eller om familjen kan erbjudas stöd genom det förebyggande arbetet i stadsdelen.

För de barn och ungdomar som har behov av ett sammanhållet stöd från flera huvudmän såsom barn- och ungdomspsykiatri, skola, förskola och socialtjänsten följer arbetet den överenskommelse om samverkan, Barn och Unga i Samverkan (BUS-samverkan) som träffats. Konsultation sker varje månad med barn- och ungdomspsykiatri utifrån enskilda barn och ungdomars behov av insatser och en Samordnad individuell plan (SIP) tas fram.

För att möta det ökade antalet orosanmälningar har förvaltningen anställt fler biträdande enhetschefer och mentorer som stöd till till socialsekreterarna. Även antalet socialsekreterare har utökats under året för att säkerställa att utredningarna handläggs enligt gällande lagstiftning och riktlinjer. Under pågående rekrytering har förvaltningen anlitat socialsekreterare från bemanningsföretag. Förvaltningen har under året tagit fram en utbildning anpassad för nya socialsekreterare som arbetar med utredning av barn och unga. Utbildningen omfattar fem halvdagar och innefattar bland annat handläggning, dokumentation och utredning enligt BBIC (barns behov i centrum). Utbildningen har varit uppskattad och

fortsätter under 2016.

Förebyggande och tidiga insatser

Familjer med barn och ungdomar som bedöms vara i behov av insatser får stöd genom Familjestödsenheten, förvaltningens enhet för öppenvård. Under året har 140 familjer remitterats till Familjestödsenheten för insatser i form av familjebehandling och annat familjestöd. Vid uppföljning efter avslutade insatser var 85 procent mycket nöjda och 15 procent nöjda med det stöd de fått.

Föräldrastödsutbildning har erbjudits i olika former såväl individuella samtal som gruppverksamhet, ABC (Alla Barn i Centrum) 9 kurser, Komet 2 kurser, Älskade förbannade tonåring 1 kurs och Att vara förälder i Sverige 4 kurser.

I ärenden där det finns uppgift om att föräldrar utsatt sitt barn för våld erbjuds föräldrarna kursen Tryggare barn, en kurs i lugnt föräldraskap för föräldrar till barn i åldern 3-11 år. I kursen förs samtal om föräldraskap och hur föräldrarna kan hitta andra vägar att ta hand om och uppfostra sina barn än med våld. Antalet personer som deltagit under året är cirka 20. Uppföljningen visar att 100 procent av de föräldrar som genomgått Tryggare barn upplever att det skett en förbättring och både föräldrarna och barnen kan ge exempel på vad som blivit bättre. Barnen berättar att skrik och bråk i hemmet har minskat, föräldrarna tar inte i dem hårt längre samt att föräldrarna leker mer med barnen. Föräldrarna säger att de har hittat nya sätt att uppfostra barnen, det har blivit lugnare hemma, mindre stress och roligare att vara förälder.

Projektet Utökad samverkan kring barnfamiljer har pågått sedan 2014. Två föräldracoacher har arbetat med information och föräldrastöd till föräldrar med barn i åldern 0-6 år genom att möta föräldrar på Barnmorskemottagningar (BMM) och Barnavårdscentraler (BVC) i stadsdelen samt samverkan med förskolan. Projektet avslutades i december 2015 då de ytterstadsmedel som tilldelats stadsdelen upphörde. Arbetet har delvis implementerats i ordinarie arbetet inom Familjestödsenheten.

Västerorts ungdomsmottagning, en samverkan mellan Hässelby-Vällingby och Bromma stadsdelsförvaltning samt landstinget tar emot ungdomar i åldern 12-23 år. Under året har antalet besök hos kurator varit 1 169 varav 274 var nybesök. Det motsvarar samma nivå som 2014. Utöver individuella samtal har två samtalsgrupper genomförts när det gäller stresshantering. Ungdomsmottagningen har fortsatt med det utåtriktade arbetet att regelbundet erbjuda tider för samtal på Blackebergs och Brommas gymnasium med syfte att nå ut till så många som möjligt. Det är uppskattat av ungdomarna. Ungdomsmottagningen är HBTQ-certifierad sedan flera år tillbaka.

Fältassistenter arbetar förebyggande och uppsökande med unga i åldern 12-17 år. För att nå fler ungdomar har fältassistenter under året arbetat med enskilda ungdomar tillsammans med familjebehandlare. Fältassistenter är också kontaktpersoner gentemot olika skolor och besöker skolorna regelbundet. Det är uppskattat av såväl elever som lärare. Fältassistenter har HBTQ-certifierats under året.

Ensamkommande flyktingbarn

Förvaltningen har under året fått 245 anvisningar om ensamkommande flyktingbarn. Flertalet har kommit under hösten. Det har varit svårt att hitta placeringar för dessa barn. En del kommer till släktingar men för en del är hem för vård eller boende, stödboende samt jourhem de alternativ som finns. För att samla kompetensen kring arbetet med ensamkommande

flyktingbarn har en särskild arbetsgrupp bildats med biträdande enhetschef, mentor, socialsekreterare och administratörer. Rutiner och arbetssätt har utvecklats för att säkerställa att återsökningen av statsbidrag görs på ett korrekt sätt.

Projekt med Hässelby Gårdsskolan och Grimstaskolan

I samarbete med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen pågår ett projekt i Hässelby Gårdsskolan och Grimstaskolan när det gäller ungdomar med hög frånvaro. Målsättningen är att öka närvaron och måluppfyllelse hos elever i årskurs 6-9 samt skapa en framgångsrik modell för samverkan mellan socialtjänst och skola. Under året har 19 elever deltagit i projektet. Utöver arbetet med eleverna har en föräldracoach arbetat med stöd till föräldrarna så att de orkar motivera sina barn och ungdomar att gå till skolan samt läsa läxor. Resultatet av arbetet är en ökad närvaro och måluppfyllelse för flera elever. Samverkan och relationen mellan skola, socialtjänst och föräldrar har förbättrats. Samsynen kring elevernas behov har ökat och elever har fått ökat stöd i skolan. Flera elever säger att de har fått ökat självförtroende och hjälp att inte ge upp skolgången helt. Förvaltningen ansöker om medel hos utbildningsförvaltningen för fortsatt utveckling av arbetet under 2016. Därutöver ansöker förvaltningen om utvecklingsmedel för en särskild befattning som skolsamordnare för att arbeta mot samtliga skolor i stadsdelen.

Social insatsgrupp - ungdomar

Polis, skola och socialtjänst samverkar i social insatsgrupp (SIG) för att förhindra och förebygga kriminellt beteende hos ungdomar. Socialtjänsten har huvudansvaret för att SIG kommer till stånd där både skola och polis ingår. Även andra aktörer kan kallas in utifrån den enskildes situation. Samtycke måste inhämtas från föräldrar och den unge för att SIG ska kunna genomföras. Under året har åtta ungdomar varit aktuella för SIG. Det är ännu för tidigt att utläsa något varaktigt resultat av insatsen. Diskussioner om uppföljningsmetoder pågår med socialförvaltningen och övriga stadsdelar.

Familjehemsvård

Antalet barn som är placerade i familjehem är 58 vilket är en ökning jämfört med föregående år då antalet var 52. Därutöver anlitar förvaltningen konsulentstödda familjehem för två barn. De konsulentstödda familjehemmen får stöd och utbildning av privata företag till skillnad från stadsdelsförvaltningens familjehem som får stöd och utbildning genom förvaltningen. Antalet familjehem kommer successivt att öka när de ensamkommande flyktingbarnen placeras från jourhem till familjehem. Det kommer också att innebära ett ökat behov av personalresurser för godkännande av familjehem samt uppföljning av de placerade barnen.

Förvaltningens egna jourhem för akut placering av barn och ungdomar har minskat från fyra till två jourhem. Det beror på att två av jourhemmen har valt att avsluta sina uppdrag och det har varit svårt att rekrytera nya jourhem. I stort sett alla barn som är placerade i familjehem har uppnått godkända resultat i skolan. Handläggarna inom familjevården har särskilt uppmärksammat betydelsen av goda skolresultat och eventuella behov av extra stöd i skolan i sina kontakter med familjehemmen.

Familjerätt

Tingsrättens begäran om vårdnadsutredningar har minskat med 47 procent i jämförelse med föregående år. Det beror på förvaltningens ändrade arbetssätt där föräldrar som är i stark konflikt med varandra erbjuds samarbetsamtal redan vid första telefonkontakten med

förvaltningen. Om frångilda föräldrar inte kan komma överens om det som rör deras gemensamma barn kan de på eget initiativ ansöka om samarbetssamtal. Väntetiderna för samarbetssamtal har minskat vilket innebär att föräldrarna kan få stöd i ett tidigare skede och konflikterna kan lösas innan en vårdnadsutredning behöver bli aktuell. Antalet samarbetssamtal har under året varit 77 vilket är en ökning med cirka 100 procent jämfört med föregående år då antalet var 37. För barnen är det av stor vikt att föräldrarna kan lösa umgängesfrågor tillsammans utan process i domstol.

Medarbetare inom familjerätten har under året genomgått utbildning i metoden "konflikt och försoning" och har ett nära samarbete med Solna tingsrätt. Det har resulterat i att tingsrätten successivt har börjat besluta att ärenden kan hanteras enligt metoden "konflikt och försoning". Arbetet enligt denna metod innebär ett ökat barnperspektiv i vårdnadskonflikter.

Sedan juni månad används den öppna förskolan vid Örmängstorget för barn som har behov av en särskild lokal för att kunna träffa sina föräldrar under säkra och trevliga former. Det gäller barn vars föräldrar har dömts till övervakat umgänge. Förskolan används också när familjehemsplacerade barn träffar sina föräldrar och det finns behov av att ha en kontaktperson med vid umgänget. Detta har inneburit att umgänge har genomförts under säkra former och med god kvalitet.

Vuxna

Missbruk och beroende

Förvaltningen har startat en öppenvårdsbehandling enligt CRA (Community Reinforcement Approach). Det är en manualbaserad metod för missbruk eller beroende av alkohol och narkotika. Behandlingen bygger på KBT (Kognitiv beteendeterapi) och innehåller utöver behandling för missbruksproblem även inslag av friskvård, arbetsmarknadskunskap och social träning. Under året har totalt 10 personer deltagit i behandlingen som pågått under åtta veckor med påföljande eftervårdsprogram. Som en del i eftervården har en kvällsverksamhet startat en gång i veckan på Vistet "Onsdagsklubben". Flera deltagare är mycket nöjda med behandlingen och "Onsdagsklubben". Det är dock ännu för tidigt att utläsa konkreta resultat av behandlingen. Resultatet av denna behandling och andra insatser för vuxna missbrukare kommer att följas upp i ett flerårigt projekt där förvaltningen deltar tillsammans med Socialstyrelsen och Umeå universitet.

Case management är en metod och arbetssätt för att nå missbrukare med komplex problematik genom att utveckla stöd i eget boende på hemmaplan och minska behovet av institutionsvård. Arbetet utgår från Assertive Community Treatment (ACT) och Intensive Case Management (ICM) och sker i nära samverkan med öppenvårdspsykiatri och beroendemottagningen. Förvaltningen har två Case manager som under året har arbetat med 40 personer utifrån denna metod. Arbetet visar på ett positivt resultat där personer med ett samlat stöd på hemmaplan kunnat behålla boende och behovet av institutionsvård har minskat.

Öppenvården i kombination med uppsökande verksamhet och insatser vid träfflokalen Vistet möjliggör ett individanpassat socialt och medicinskt stöd från socialtjänsten och landstingets beroendevård i den enskildes närmiljö. Detta har resulterat i minskat behov av akuta tvångsåtgärder och placering på behandlingshem. Diskussioner förs med landstinget om en fortsatt utveckling av öppenvården.

Under året har 75 anmälningar enligt LVM (lag om vård av missbrukare i vissa fall) inkommit

vilket motsvarar samma antal som under 2014. Flertalet anmälningar kommer från läkare och polis. När en anmälan om LVM inkommer gör socialsekreterarna ett omfattande motivationsarbete för att erbjuda personen behandling i öppenvård eller på behandlingshem. I vissa fall är vård enligt LVM nödvändig för kortare eller längre tid för att bryta ett allvarligt missbruk när det är fara för personens liv och säkerhet. I januari var antalet vård dygn enligt LVM 117 (7 personer) och därefter har det varit en minskning till 30 vård dygn (2 personer) i december.

Hemlöshet samt budget- och skuldrådgivning

För att förhindra hemlöshet bedrivs ett aktivt och nära samarbete mellan uppsökare, socialsekreterare, bostadsföretag och kronofogdemyndigheten. Personer som är hemlösa erbjuds stöd- och hjälpinsatser med målsättning att på sikt nå ett stabilt och självständigt boende. Det finns en väl fungerande boendekedja med försöks- och träningslägenheter där boendestödet utgör en viktig del för att klara boendet och på sikt kunna överta kontraktet.

Förvaltningen har ett särskilt Bo-team som arbetar med stöd till personer som har behov av insatser för sitt missbruk. Under året har 17 personer fått överta förstahandskontrakt vilket är en ökning jämfört med föregående år då antalet var tre.

Budget- och skuldrådgivning erbjuds personer med hyresskulder och familjer med osäkra boendeförhållanden är prioriterade. Ett riktat stöd i ekonomifrågor ges till personer som bor i försöks- och träningslägenheter för att de på sikt ska kunna få ett eget kontrakt. Cirka 30 procent av de som bor i försöks- och träningslägenheter har varit aktuella för budget- och skuldrådgivning under året.

Uppsökande arbete

Förvaltningen söker upp hemlösa personer som befinner sig i en utsatt situation med missbruk och psykisk problematik. Under året har uppsökarna varit i kontakt med 330 personer och motiverat dem till kontakt med bland annat socialtjänsten, vårdcentral och psykiatrisk mottagning. Boendefrågor och ekonomi är många gånger stora bekymmer där uppsökarna försöker motivera och hjälpa den enskilde till kontakt med socialtjänsten.

Uppsökarna arbetar också med kartläggning och uppföljning av de bosättningar/sovplatser som rapporteras till förvaltningen. Under året har uppsökarna varit i kontakt med drygt 30 bosättningar/sovplatser i stadsdelen i syfte att skapa kontakt med de boende och förmedla information om vilken möjlighet till hjälp och stöd som finns inom staden samt bedöma om någon har akuta behov. Förvaltningen har en kontaktperson för EU-migranter som är en länk till stadens centrala team för uppsökande arbete av EU-migranter.

Social insatsgrupp - 18-29 år

Unga vuxna i åldern 18-29 år har fått stöd att lämna en kriminell livsstil genom insatsen social insatsgrupp (SIG). Arbetet sker i nära samarbete med polisen, jobbtorg, arbetsförmedlingen och kriminalvården/frivården. Under året har 14 personer fått stöd i att förändra livsstil. Resultatet är att tio personer har lämnat en kriminell livsstil, tre personer har pågående kontakt med motivationsarbete till förändring och en person har avböjt fortsatt insats. Flera av dessa unga personer lever med både kriminalitet och missbruk, och det krävs ett långsiktigt arbete för att nå varaktiga förändringar.

Socialpsykiatri

Personer som önskar stöd i att samtidigt nå flera huvudmän såsom beroendemottagningen, psykiatrimottagningen, vårdcentralen och socialtjänsten har erbjudits att träffa dem i lokaler i Hässelby Gård. Bakgrunden till detta är att landstingets psykiatri uppmärksammade att framförallt unga personer uteblev från sina besök och avståndet till psykiatrimottagningen kunde vara en orsak. Denna särskilda mottagning finns tillgänglig för att ta emot besökare en eftermiddag i veckan inom ordinarie verksamhet och i befintliga lokaler. Under året har fem personer regelbundet tagits emot för besök. En styrgrupp finns med representanter från kommunen och landstinget för uppföljning och utveckling av arbetsmodellen. En fortsatt utveckling sker under 2016 med målsättning att fler personer ska få stöd på detta sätt.

Inom ramen för de statliga satsningarna för personer med psykiska funktionshinder, PRIO-medel, ger förvaltningen stöd till unga personer i åldern 18-29 år som är isolerade i hemmet och har stora svårigheter att komma iväg till bland annat arbetsträning, praktik, studier och kontakter med sjukvård. Arbetet sker i samverkan med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, jobbtorg och olika vårdgivare. Under året har 38 unga vuxna deltagit och individuellt stöd utformats. Antalet kvinnor var 22. Under året har 14 personer avslutat insatsen, varav två har börjat arbeta, en har börjat studera, sex personer har börjat daglig verksamhet eller sysselsättning och två har påbörjat arbetsförberedande insatser. Under året har två hälsokurser genomförts med totalt 10 deltagare. En viktig del i arbetet är att hjälpa den enskilde till egen försörjning.

Goda exempel

Tidiga samarbetssamtal

Föräldrar som är i stark konflikt med varandra erbjuds samarbetssamtal redan vid första telefonkontakten med familjerätten. Det innebär att föräldrarna kan få stöd i ett tidigare skede och att konflikterna i större utsträckning kan lösas innan en vårdnadsutredning behöver bli aktuell. Både väntetiderna för samarbetssamtal och vårdnadsutredningar har minskat.

Samverkan mellan huvudmän

Sedan i mars månad har personer som önskar stöd i att samtidigt nå flera huvudmän såsom beroendemottagningen, psykiatrimottagningen, vårdcentralen och socialtjänsten möjlighet att träffa dem i lokaler i Hässelby Gård. Bakgrunden till detta är att landstingets psykiatri uppmärksammade att framförallt unga personer uteblev från sina besök och avståndet till psykiatrimottagningen kunde vara en orsak. Under året har fem personer regelbundet tagits emot för besök. En fortsatt utveckling sker under 2016 med målsättning att fler personer ska få stöd på detta sätt.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF,	85,32 %	83,65 %	84 %	84 %	VB 2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
BoU och Vuxna, 0-19 år)					
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	45,45 %		80 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Detta är en ny indikator 2015 och det finns inga jämförelser med föregående år. Förvaltningens resultat är lägre än stadens genomsnittliga resultat som är 61 %. En analys kommer att göras för att se vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå ett högre målvärde.					
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	41,3 %		37 %	35 %	VB 2015
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	78 %	67 %	80 %	80 %	2015
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökning för boende, boendestöd och sysselsättning. Resultatet har förbättrats jämfört med 2014 då motsvarande uppgift var 67 %. Stadens genomsnittliga värde är 79 %.					
  Andel ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	50 %	0 %	80 %	tas fram av nämnden	2015
Analys Denna indikator följs upp genom manuell statistikföring. Under 2015 är uppföljningen bristfällig. Bedömningen görs att årsmålet inte uppnås.					
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	51,84 %		50 %	tas fram av nämnden	2015
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	24 %	4 %	15 %	25 %	2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 20-29 år ska organiseras och hur det långsiktigt ska finansieras.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
  Socialnämnden ska i samarbete med Arbetsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på åtgärder för att säkerställa att nyanlända ges lika rätt och tillgång till sociala insatser som andra.	2015-01-01	2015-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler, med fokus på ytterstaden.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd. Förvaltningen arbetar med att tillskapa fler grupp- och stödboenden.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska förstärka det sociala arbetet exempelvis genom att förbättra arbetsvillkoren för socialsekreterarna.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga som placeras har en trygg och säker vård och omsorg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn som placeras utanför hemmet ska ha möjligheter till en god relation till sina föräldrar och, om det är det bästa för barnet, kunna återförenas med sina biologiska föräldrar. 87 % av placerade barn och ungdomarna avslutar grundskolan med godkända betyg.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Metoder för att rekrytera familjehem utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Vid uppföljning av placerade barn och ungdomar uppmärksammas särskilt resultatet i skolan.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barn och vuxna har ett varaktigt boende

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet familjer och vuxna med tillfälliga boenden minskar. Andelen försökslägenheter som övergår till eget kontrakt ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Rutinerna för det vräkningsförebyggande arbetet revideras.	2015-01-01	2015-09-30	

Nämndmål:

Barnfamiljer uppmärksammas tidigt och erbjuds stöd

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett varierat utbud av stöd och insatser erbjuds barnfamiljer.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Fältassistenterna har fasta tider på skolorna i stadsdelen för att etablera kontakt med lärare och elever.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Möjligheten att inrätta familjecentraler där även mödra- och barnavårdscentral ingår utreds.	2015-01-01	2015-05-31	

Nämndmål:

Förskola, skola och socialtjänst arbetar gemensamt förebyggande för barns och ungdomars bästa

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen orosanmälningar minskar.

Analys

Andelen orosanmälningar har inte minskat utan ökat med 22 procent. De ensamkommande flyktingbarnen utgör en del i denna ökning.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arbetet inom individ- och familjeomsorgen präglas av en helhetssyn och överenskommelse om intern samverkan mellan enheter tas fram.	2015-01-01	2015-09-30	
✓	En plan tas fram som säkerställer att varje förskola och skola har en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.	2015-01-01	2015-03-31	
✓	Samverkansmöten mellan förskola, skola och socialtjänst genomförs minst 4 gånger under året.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Samverkansmöten har genomförts men inte 4 gånger under året. En ny överenskommelse om samverkan har tagits fram och ska vara klar till 2016-01-31.				
✓	Uppföljning görs årligen för att säkerställa att arbetet följer gällande samverkansplan mellan förskola, skola, polis och socialtjänst.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Personer med missbruk får stöd att uppnå ökad livskvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer som erhållit stöd och insatser är nöjda med dessa. Personer som erhållit stöd och insatser anser att de har en ökad livskvalitet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	För att föräldrar till unga som missbrukar ska veta vart de kan vända sig för att få stöd tas en broschyr med samlad information om föräldrastöd fram.	2015-01-01	2016-02-29	

Nämndmål:

Personer med psykisk funktionsnedsättning lever ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer är delaktiga och har inflytande över hur insatserna genomförs för att uppnå självständighet i vardagen.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Det finns behov av att ta fram fler boendeplatser i grupp- och stödboenden för personer med psykiska problem.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Arbetet pågår. Konkreta objekt för ombyggnad eller nybyggnad saknas.				

Nämndmål:

Ungdomars kriminalitet minskar

 Uppfylls inte

Förväntat resultat

90 % av de ungdomar som avslutat insatsen Sociala Insatsgrupp (SIG) har minskad kriminalitet.

Analys

En uppföljning pågår för staden som helhet och resultatet av uppföljningen är ännu inte publicerad. Förvaltningen bedömer att årsmålet inte kommer att uppnås.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Social insatsgrupp (SIG) erbjuds ungdomar i åldern 13-20 år för att minska och förhindra kriminalitet och drogmissbruk.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm är en stad som håller ihop, med trygga och levande stadsdelar

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Ett av målen för kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnås helt och två uppfylls delvis. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. Tre av de tillhörande nämndmålen uppfylls helt och ett delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under respektive indikator och nämndmål nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Hållbar stadsutveckling

Förvaltningen bevakar i samband med remissyttranden över bland annat detaljplaner samt annan lokal- och regional planering att en långsiktigt hållbar stadsutveckling beaktas i den fysiska planeringen av stadsdelsområdet.

Trygghet

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram ett samverkansavtal mellan den lokala polisorganisationen och förvaltningen. Den 19 maj slöts ett stadsövergripande samverkansavtal mellan staden och polisen och avtalet togs av kommunstyrelsen den 26 augusti. Det förvaltningslokala avtalet utgår från det centrala och beräknas vara klart till sommaren 2016. Arbetet med att ta fram avtal och till den hörande lägesbilden påbörjades senare än planerat med anledning av att polisens omorganisation.

I samverkan med Svenska Bostäder och polisen har förvaltningen under året stöttat frivilligföreningen Grannstöd och deras leasing av en grannstödsbil som patrullerar dagtid i stadsdelen med syfte att förebygga brott.

Förvaltningen har även genomfört trygghetsskapande åtgärder i parkmark och gångvägar genom beskärning av sly och buskar samt förbättrad belysning.

Medborgarvårdar

Medborgarvårdarna är en del av förvaltningens trygghetsarbete och huvuduppdraget är att möta medborgarna och röra sig ute i stadsdelsområdet. De fångar tidigt upp vad som sker i stadsdelsområdet och vidarebefordrar till rätt instans eller åtgärder eventuella problem innan de hunnit bli allvarliga. Vårdarna ger information, vägleder och lotsar medborgarna rätt i olika samhällsfrågor. Det kontaktnät vårdarna byggt upp med lokala aktörer, verksamheter och civilsamhället har visat sig värdefulla i många olika sammanhang och har ökat tryggheten.

Vårdarna möter medborgare i alla åldrar till exempel stadsdelens seniorer i verksamheter för äldre, äldreboenden, föräldrar, barn i skolor och på lekplatser. Kvällstid möter medborgarvårdarna främst ungdomar som är ute och rör sig på gator och torg eller besöker olika mötesplatser. Vårdarna har under året genomfört gruppverksamheter vid olika mötesplatser främst medborgarkontoren, bland annat pappamingel, CV-skola, stöd i skrivning av medborgarförslag, tjej- och killgrupper.

En utvärdering har genomförts under hösten av medborgarvårdarnas arbete. 126 medborgare och samverkanspartners har tillfrågats i en enkät. Majoriteten av dessa har uttryckt positiva synpunkter om deras arbete. Det ställdes frågor om upplevelsen av kontakten med vårdarna och om medborgarvårdarna har hjälpt dem vid något tillfälle. 103 personer svarade att de kände till medborgarvårdarna. Det framkom att de svarande fått hjälp med bland annat samverkan kring ungdomar, hantering av stökiga situationer, motverkande av otrygghet, motverkande av skadegörelse, lotsning och information om samhällsfrågor, förbättring av yttre miljön, stöd i samband med event och skolavslutning. De som hade fått hjälp upplevde att bemötandet var engagerat eller tillmötesgående. Mer än hälften av samtliga tillfrågade svarade att de upplevde att medborgarvårdarnas närvaro förbättrat tryggheten i stadsdelen bland annat genom att de rör sig ute på gator och torg. Medborgarvårdarnas arbete har varit delfinansierat av projektmedel från kommunstyrelsen och kommer 2016 att implementeras i den ordinarie verksamheten. Verksamheten har lett till ökad tillgänglighet, service och har bidragit till en ökad känsla av trygghet i stadsdelen.

Säkerhet och krisberedskap

Alla kommuner och landsting är i lag ålagda att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). En risk- och sårbarhetsanalys är ett sätt att identifiera förmågan att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter vid allvarliga och extraordinära händelser. Förvaltningar och bolag analyserar årligen sina verksamheters förmåga att upprätthålla sina prioriterade åtaganden och identifierar förslag för att stärka denna förmåga. Genom att analysera sårbarheterna kan stadsledningskontoret (SLK) bedöma systemrisker och trender som påverkar flera verksamheter och kan därigenom skapa förutsättningar för att arbeta utifrån en helhetsbedömning. RSA genomförs i 3 steg. Förvaltningen lämnade i juni in steg 2 till SLK. I den gjordes en uppföljning av tidigare prioriterade åtaganden. Baserat på stadens samtliga underlag som lämnats till SLK fick förvaltningen i steg 3, tillsammans med ett par andra förvaltningar, i uppdrag att analysera hur stadsdelsförvaltningarna kan bistå olycksdrabbade med psykosocialt stöd. Genomgången visade att rutiner och resurser fanns. En svaghet som observerades var hur kommunikation skulle ske om mobilnätet slogs ut. Staden har nu utrustat centrala befattningar med RAKEL, ett kommunikationssystem för samhällsviktiga aktörer i krishanteringssystemet.

Förvaltningen har rutiner för hur ett systematiskt brandskyddsarbete ska organiseras men har identifierat ett behov av att se över och aktualisera rutinerna. Detta bekräftades också i förvaltningens internkontroll. Som ett första steg fick förvaltningens chefer en utbildning i brandskyddsarbete som genomfördes av brandförsvaret i december. Arbetet med det systematiska brandskyddsarbetet fortsätter 2016.

Förvaltningen har sett över sin organisation för krisberedskap respektive organisation för psykosocialt omhändertagande vid svåra händelser. Översynen ingick i underlaget till förvaltningens nya organisation från 1 januari 2016. En krisledningsövning kommer genomföras när den nya organisationen är helt verkställd.

Parker och grönområden

Förvaltningen har under året varsamt underhållit Grimsta naturreservat men även det planerade naturreservatet i Kyrkhamn. Den biologiska mångfalden värnas bland annat genom att död ved låts ligga kvar i markerna. De medel förvaltningen erhöll för upprustning av naturreservaten har använts till olika åtgärder bland annat upprustning av Hässelby holme.

Parkskötselentreprenaden inklusive barmarksrenhållning och vinterväghållning har löpande följts upp. Förvaltningens entreprenaduppföljning ses som ett förbättringsområde under 2016. Strandbadsskötselentreprenaden driftsattes under året.

Träfflokaler och mötesplatser

Mötesplats Bibblerian

Bibblerian fungerar som ett nav för stadsdelens verksamheter och sker i samverkan med kulturförvaltningens bibliotek och kulturskola. Den samordnade verksamheten som startade 2014 har snabbt blivit mycket populär och välbesökt. Flera kommuner i Sverige och även delegationer från andra länder har varit på studiebesök under året för att inspireras. Under 2015 har i medeltal cirka 1430 personer per vecka passerat in till verksamheten. Månadssnittet ligger på drygt 6000 besök.

Under året har antalet besök på medborgarkontoret ökat jämfört med föregående år från 1170 till 2194 personer som har ställt 2441 frågor. De som besöker medborgarkontoret efterfrågar främst information av olika slag. Många frågor handlar om socialtjänst, försörjningsstöd och hjälp med att förstå dokument, beslut och formulär.

Under året har många aktiviteter erbjudits. Några exempel är läxhjälp, språkcafé, samtal med diakon, föräldracoachernas drop-in, sångstund för små barn och deras föräldrar, ABC-kurser, skaparverkstad, advokatjour, korsordsklubb, meditation, budget- och skuldrådgivning, studie- och yrkesvägledning samt finsk bokcirkel/skrivkurs. Två dagar i veckan besöker SFI-grupper Bibblerian och får information om medborgarkontorets service. I samband med besöket skaffar besökarna ett lånekort på biblioteket. De regelbundna studiebesöken av SFI har resulterat i att deltagarna återkommer till verksamheten.

I september genomfördes Bibblerians dag i samverkan med föreningsliv och andra kommunala förvaltningar. Under dagen erbjöds olika aktiviteter och underhållning med temat mänskliga rättigheter och barnkonventionen. Dagen var välbesökt och uppskattad av medborgare och förbipasserande.

Mötesplats Grimstahörnan

Mötesplats Grimstahörnan startade sommaren 2014 efter önskemål som framkom vid boendedialogen i Grimsta 2013. Mötesplatsen har riktade verksamheter på eftermiddagar för unga från Grimstaskolan i åldern 12-16 år med läxhjälp som huvudaktivitet. Utöver läxhjälp har det även erbjudits fritidsaktiviteter under eftermiddagar och tidig kväll såsom fotboll, dans, tjej- och killgrupper med mera. Det serveras mellanmål eftersom ungdomarna besöker mötesplatsen direkt efter skoldagen slut. Verksamheten bygger på besökarnas egen delaktighet och är kostnadsfri.

Verksamheten har drivits i projektform med ytterstadsmedel från kommunstyrelsen och har byggts upp i samverkan med Svenska Bostäder och Grimstaskolan. Stadsdelsförvaltningen har ansvarat för projektledning och utveckling av verksamheten med aktiviteter och lovverksamhet. Skolan har ansvarat för läxhjälp. Denna samverkan har öppnat nya informationskanaler i området mellan skola, bostadsbolag och stadsdelsförvaltning.

Verksamheten har i snitt haft 40-50 besökare per dag. Fördelningen har varit 58% tjejer och 42% killar. Under loven har särskilda program och utflykter planerats av besökarna själva. Under sommarlovet genomfördes exempelvis ett eget kollo på Barnens ö, planerat av

ungdomarna genom coachning av personalen.

Under 2016 implementeras Grimstahörnan i förvaltningens och Grimstaskolans ordinarie verksamhet.

Mötesplats Vita Villan

Under hösten 2015 öppnade en ny mötesplats i Smedshagen med bland annat ett medborgarkontor. Bakgrunden till detta är att området har hög arbetslöshet, höga ohälsotal och låg gymnasiebehörighet vilket bland annat framkommer av rapporten Skillnadernas Stockholm. Medborgarkontoret har varit öppet dagtid tre dagar i veckan. Utöver detta har det under hösten erbjudits aktiviteter i form av sykurs, information om hur man skriver medborgarförslag, aktiviteter från Jobbtorg för unga 20-29 år, pappamingel, nyföretagarcentrum, föräldrakurser och drop-in för föräldrar. Medborgarkontoret har haft 68 besökare i den öppna verksamheten och 92 frågor har hanterats. Verksamheten är nystartad i området och ännu för tidig att utvärdera.

Vita Villan implementeras i förvaltningens ordinarie verksamhet 2016.

Mötesplats Växthuset

Den öppna mötesplatsen Växthuset för personer över 65 år har erbjudit ett stort utbud av aktiviteter under året. Bland annat har 40 inspirationscaféer genomförts. De har innehållit föredrag, panelsamtal och seminarier med mellan 10 och 60 besökare per tillfälle. Bland årets teman finns hbtq, islam, alkohol, kost med mera.

Växthuset har också en träningslokal som erbjuder gym dagligen och gruppträning flera gånger per vecka.

Förvaltningen har under året även erbjudit seniorer i stadsdelen möjlighet att träna i ett gym i förvaltningshuset, Hässelby torg. Senorgymmet har varit öppet en gång i veckan och sjukgymnast har funnits på plats vid varje tillfälle.

Växthuset har varit välbesökt och många av områdets seniorer har efterfrågat fler mötesplatser för äldre i stadsdelen vilket förvaltningen kommer att arbeta för under 2016.

Träfflokalen Vistet

Vistet som främst vänder sig till personer med missbruksproblematik och psykisk ohälsa har fortsatt att utvecklas under året. Samverkan sker med församlingar i Västerort och landstinget. Under förmiddagen erbjuds en öppen verksamhet där bland annat uppsökare, diakon, beroendesjuksköterska och medborgarservice deltar vid olika tider. Under eftermiddagarna erbjuds strukturerad gruppverksamhet utifrån deltagarnas önskemål och behov. Antal gäster varierar mellan 30-75 personer under en dag och antalet kvinnor som besöker Vistet har ökat. Under sommaren var Vistet stängt under fem veckor och då erbjöds utflykter två gånger i veckan, vilket var mycket uppskattat. En drogfri kvällsaktivitet Onsdagsklubben har startat i Vistets lokaler. Onsdagsklubben ingår som en obligatorisk del i öppenvårdsbehandlingen enligt CRA som startat under året. Målsättningen är att Onsdagsklubben på sikt ska kunna drivas inom ramen för en kamratförening.

Resultatet av den brukarenkät som genomfördes i november visar att verksamheten är uppskattad och gästerna anser att de får bra hjälp och stöd av personalen. Andelen besökare som är utan bostad har ökat likaså andelen personer som inte har kontakt med socialtjänsten.

I samband med att resultatet av brukarenkäten återkopplades till gästerna inbjöds de att delta i en diskussionsgrupp om innehållet i verksamheten.

Träfflokalen Kompassen

Kompassen är en träfflokal som vänder sig till personer med psykisk ohälsa. Verksamheten är öppen på vardagar och erbjuder en plats för att mötas, samtala och träffa andra personer. Aktiviteter erbjuds utifrån gästernas önskemål och det finns möjlighet att äta lunch till självkostnadspris. Antalet besökare uppgår till cirka 50 personer varje dag. Flertalet är i åldern 45-55 år och andelen kvinnor utgör 35 procent av gästerna. I den uppföljning som gjorts med gästerna framkommer att de är mycket nöjda med verksamheten.

Goda exempel

Sygrupp och samhällsvägledande information

I Vita Villan initierades ett nytt samarbete med Missionskyrkan som i september startade en sygrupp. Syftet med aktiviteten är att på ett annat sätt göra ett försök att nå grupper som kan behöva samhällsvägledande information och bryta social isolering. Aktiviteten gick från att hållas varannan till att hållas varje vecka då intresset upplevdes som stort. Antalet besökare och volontärer har ökat under hösten och har uppgått till 97 besökare.

Ungdomar på Grimstahörnan planerar och åker på kollo

Under första sommarlovsveckan genomfördes kollo på Barnens ö med besökarna från Grimstahörnan. 38 ungdomar i åldern 14-16 år deltog både i planering av resa och aktiviteter på plats. Syftet var att ungdomarna själva fick ta ansvar för genomförandet av aktiviteter med stöd av personalen. Ett av de uttalade målen var att ungdomarna skulle få vistas i en annorlunda miljö där de fick pröva på olika friluftaktiviteter såsom fiske, scoutövningar, vattenvana och matlagning. De själva uttrycker efteråt att gemenskapen ökade och att självkänslan stärktes.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %	2015
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	55 %	54 %	60 %	74 %	2015
Analys En lite förbättring från förra året. Förvaltningen arbetar vidare med att öka tryggheten i stadsdelsområdet.					
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	62 %	68 %	70 %	62 %	2015
Analys Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra skötseln av park- och grönområden. Förvaltningen har även en återkommande uppföljningar med de anlitade entreprenörerna som utför parkskötseln.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med intresserade stadsdelsnämnder studera förutsättningarna för att införa direktvalda stadsdelsnämnder.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för levande lokala centrum	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Kommunstyrelsen ska under 2015 göra en översyn med inriktningen att delar av ansvaret för park, natur och gatuskötsel kan tillföras stadsdelsnämnderna. Parallellt ska en översyn göras av stadsdelsnämndernas ansvar och indelning med inriktning att stärka lokalt inflytande, effektiv förvaltning och rättsäkert bemötande av invånarna.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Trafiknämnden ska, i samråd med stadsdelsnämnderna, ta fram prioriterade förslag för hur de medel som reserverats för reinvesteringar ska användas.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Krishanteringsförmågan är god

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samtliga verksamhetsområden deltar i den årliga risk- och sårbarhetsanalysen. Det finns en tydlig struktur och övad organisation för det psykosociala omhändertagandet vid oönskade händelser. Krisledningen är övad och utbildad för att hantera oönskade händelser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Analys av hur internetbortfall och IT-avbrott påverkar verksamheten (RSA)	2015-01-01	2015-11-30	
Analys Arbetet är påbörjat.			
✓ Analys av hur personalbortfall påverkar verksamheten exempelvis vid pandemier eller längre avbrott i kollektivtrafiken (RSA).	2015-03-31	2015-10-31	
Analys Arbetet påbörjat.			
✓ Analysera hur längre elavbrott påverkar verksamheten och ta fram åtgärdsförslag (RSA).	2015-04-30	2015-12-31	
Analys Arbetet påbörjat.			

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	En handlingsplan för social oro utarbetas. (RSA).	2015-01-01	2015-03-31	
✓	En plan för omdisponering av lokaler vid evakuering eller liknande utarbetas.(RSA).	2015-01-01	2015-11-30	
	Analys Arbetet påbörjat.			
II	Genomföra en krisledningsövning (RSA).	2015-01-01	2015-11-30	Avvikelse
	Analys Genomförs 2016.			
II	Utbildning och övning av enhetschefer inom krisberedskap och kriskommunikation (RSA).	2015-04-30	2015-10-31	
	Analys Genomförs 2016 i samband med krisledningsövning.			

Nämndmål:

Parker och grönområden är välbesökta och attraktiva

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andel invånare som är nöjda med skötsel av parker- och grönområden ska vara minst 70 % (68 %).

Analys

Nämndmålet bedöms uppfyllas delvis då nöjdheten med parkskötsel inte har ökat enligt förväntan, till minst 70 %. Endast 62 % av de som deltog i stadens medborgarundersökning svarade att de var nöjda med skötseln av parker och grönområden. Föregående år uppgav 68 % att de var nöjda. De aktiviteter som tillhör målet har utförts enligt plan.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Hänsyn tas till trygghetsaspekter vid parkupprustningar.	2015-01-01	2016-12-31	
✓	Informationsskyltar vid förvaltningens lekplatser samt föreningstavlor i stadsdelsområdet ses över och byts ut vid behov för ökad service och dialog.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdet utvecklas på ett hållbart sätt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samtidigt som förutsättningar skapas för fler att bo och verka i stadsdelsområdet bevaras och utvecklas attraktiva kvaliteter i livsmiljön.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Samverkan med stadens fackförvaltningar, berörda myndigheter, bostadsbolag samt medborgare i syfte att skapa en attraktiv livsmiljö i stadsdelsområdet utvecklas.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Trygghets- och säkerhetsarbetet är välorganiserat

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett samverkansavtal mellan polisen och stadsdelsförvaltningen upprättas. Ökad upplevelse av trygghet i medborgarundersökningar i jämförelse med föregående år. Alla enheter rapporterar alla incidenter och tillbud RISK. Alla enheter har ett dokumenterat systematiskt brandskyddsarbete.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
II	En gemensam lägesbild tas fram i det lokala brottsförebyggande rådet.	2015-01-01	2015-12-31	
	Analys Görs i samband med att ett lokalt samverkansavtal mellan stadsdelsförvaltning och polis tas fram.			
II	En kommunikationsplan för det lokala brottsförebyggande rådet tas fram.	2015-01-01	2015-12-31	
	Analys Görs i samband med att ett lokalt samverkansavtal mellan stadsdelsförvaltning och polis tas fram.			
II	En operativ samverkansgrupp utses i det lokala brottsförebyggande rådet.	2015-01-01	2015-12-31	
	Analys Görs i samband med att ett lokalt samverkansavtal mellan stadsdelsförvaltning och polis tas fram.			
✓	En utbildningsplan för samordnade utbildningar inom brand, hjärt- och lungräddning och första hjälpen tas fram.	2015-01-01	2015-06-30	
▶	Förvaltningen tar fram ett samverkansavtal med polisen.	2015-01-01	2016-06-30	Avvikelse
	Analys Samverkansavtalet tas fram f till sommaren 2016.			
✓	Nulägesanalys av nyckelhanteringen inom förvaltningens avdelningar (RSA).	2015-04-30	2015-11-30	
	Analys Arbetet påbörjat			
✓	Utbildning inom RISK och arbetskadorna erbjuds samtliga medarbetare	2015-01-01	2015-04-30	

Nämndmål:

Träfflokaler och mötesplatser utvecklas

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet besökare vid träfflokaler ökar. Besökare till träfflokaler och mötesplatser är nöjda.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Deltagarna vid Vistet och Kompassen är delaktiga och har inflytande över de aktiviteter och gruppverksamhet som erbjuds.	2015-01-01	2015-12-31	
	Fokusgrupper för besökare för att ökat inflytandet genomförs.	2015-01-01	2015-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för en av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås helt och målet för en uppnås inte. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. Det tillhörande nämndmålet uppnås helt. Avvikelsen beskrivs närmare under aktuell indikator nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Bostad med särskild service

Alla som har fått beslut om särskild bostad har fått en bostad med särskild service i rimlig tid. Förvaltningen har samverkat med exploateringskontoret, Svenska Bostäder och bostadsförmedlingen för att se om det finns möjligheter att bygga nya eller omvandla befintliga byggnader till bostäder med särskild service. Samverkan har dock inte resulterat i några bostäder under året.

Förvaltningen hade planerat att 12 bostäder med särskild service skulle påbörjas under året. 2014 kom förvaltningen och ett bostadsbolag överens om att fem speciallägenheter för personer med funktionsnedsättning skulle byggas i ett större lägenhetsprojekt. Under juni 2015 framförde förvaltningen önskemål om ytterligare en speciallägenhet, det vill säga totalt sex lägenheter. Bostadsbolaget ansåg att sex speciallägenheter skulle utgöra en för stor andel av projektets totala antal lägenheter. Parterna tecknade därför inget avtal om lägenheter.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med	0	0	0	tas fram av nämnden	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
funktionsnedsättning)					
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	0	12	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen hade planerat att 12 bostäder med särskild service skulle påbörjas under året. 6 lägenheter har börjat byggas i Råcksta. I annat byggprojekt i Hässelby har förvaltningen haft samtal med ansvarigt byggbolag, parterna kom dock inte fram till någon överenskommelse. Se ovan under målet för verksamhetsområdet.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboheter eller servicebostäder	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av bostäder med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp	2015-01-01	2015-12-31	
  Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 bostäder avsätts till omsorgslägenheter	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Behovet av bostäder med särskilt stöd och service tillgodoses

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Behovet av bostäder inom stadsdelsnämndens verksamhetsområden tillgodoses.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt uppnås. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås helt. Det tillhörande nämndmålet nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Fritidsverksamhet

Stadsdelens fyra fritidsgårdar drivs på entreprenad. Antalet besökare har ökat under året, men en kvarstående utmaning är att öka andelen flickor. Under sommaren erbjöds verksamhet via sommarmobilen, en ambulerande mini buss. Vid dåligt väder öppnade man upp någon av fritidsgårdarna. Särskilda aktiviteter har erbjudits i samband med skolloven. Under jullovet hölls extra öppet på julafton och nyårsdagen. Förvaltningen har sedan september erbjudit verksamhet två eftermiddagar i veckan i fritidsgården Lyktans lokaler. Detta för att fånga upp de 10-13 åringar som valt bort skolans fritidsverksamhet och uppehållit sig runt torget och på Bibblerian. Upp till 35 barn och unga har besökt verksamheten per tillfälle. I början var den främst pojkar men på senare tid har fler flickor kommit. En utvärdering planeras under våren 2016.

Barn och unga med funktionsnedsättning

För barn och unga med funktionsnedsättning fortsätter arbetet med att utveckla ett meningsfullt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. En särskild fritidsgård riktad mot barn med olika former av funktionsnedsättning finns i stadsdelsområdet, Backstage i Vällingby Centrum. Stadens nätverk fritid för alla planerar aktiviteter som vänder sig speciellt till barn och unga med funktionsnedsättning, exempelvis lovverksamhet och dagkollo. I nätverket finns alla stadsdelar representerade.

Spontanidrott/Sambafotboll för killar och tjejer

Förvaltningen erbjuder sambafotboll för unga i åldern 10-17 år. Sambafotbollen genomförs i samverkan mellan förvaltningen, det lokala näringslivet, bostadsbolagen, fastighetsägare, idrottsförvaltningen och Hässelbygårdsskolan. I genomsnitt har 75 unga spelat fotboll varje lördagskväll i Hässelby gård. Samba Football Academy leder verksamheten och hjälpledare rekryteras lokalt. De får utbildning i ledarskap vilket stärker både självkänsla och CV.

FC Femina är en särskild satsning på spontanfotboll för tjejer via Samba Football Academy. Fotbollen har under hösten genomförts dagtid på lördagar i Hässelbygårdsskolans gymnastiksal. I snitt har 15 tjejer i åldrarna 10-15 år deltagit vid varje tillfälle. Ingen av tjejerna hade tidigare spelat fotboll i någon förening.

Det förebyggande samarbetet med bostadsbolag, lokala fastighetsägare och det lokala näringslivet kring Sambafotboll och FC Femina fortsätter 2016.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	79,11 %		79 %	fastställs 2015	2015

Nämndmål:

Barn och unga erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antal besökare i parklekarna ökar i jämförelse med föregående år. Antal barn och unga som

deltar i kolloverksamhet ökar i jämförelse med föregående år.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Barn och unga med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta i olika aktiviteter. (Program för delaktighet - 7)	2015-01-01	2015-12-31	
✓	I parklekarna görs en ökad satsning på aktiviteter som uppmuntrar barns och ungas engagemang och delaktighet.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.8 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det som arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målen för två av kommunfullmäktiges nio indikatorer uppnås helt och att sju uppnås delvis. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. Fem av de tillhörande nämndmålen nås helt, ett nämndmål nås delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under respektive indikator och under nämndmålet nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Den äldres delaktighet i sin omsorg

Under året har utförarenheterna inom äldreomsorgen utvecklat arbetet med genomförandeplaner. Fokus har legat på att alla brukare och boende ska ha aktuella genomförandeplaner, det vill säga att genomförandeplanen uppdaterats efter beslut om att förlänga eller ändra insatsen. Genomförandeplanen är viktig för brukarens delaktighet. En genomförandeplan är en beskrivning av hur brukaren eller den boende vill att insatsen ska genomföras. Den skrivs tillsammans med brukaren eller dess närstående. Kontroller genomförs regelbundet på varje enhet för att säkerställa att genomförandeplanen är aktuell. Arbetet med genomförandeplaner fortsätter under 2016.

Förvaltningen har även arbetet med andra former av delaktighet och brukarinflytande. Ett exempel på detta är att hemtjänstenheterna bjöd sina brukare till sommarfest i början av sommaren. Ett av syftena med sommarfesten var att ge brukarna möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor kring sina beviljade insatser. Mer om detta finns beskrivet under avsnittet om aktiviteter.

Fokus på mat och måltid

I början av året valde Skolörtens vård- och omsorgsboende att titta närmare på hur måltidssituationerna var för de boende. Detta gjordes genom att medarbetare bland annat studerade hur ljudnivån, bemötandet och miljön kring måltidssituationen var. Resultatet visade att måltiderna var lugna och att bemötandet mot de boende var gott.

Koppargårdens vård- och omsorgsboende har under året utarbetat ett måltidskoncept. Konceptet innebär att det tydligt framgår hur måltidssituationen skall vara. Det handlar om bland annat dukning och presentation av maträtter. Konceptet blev klart under oktober månad

och är under implementering.

Under hösten har samtliga enheters medarbetare gått utbildningar kring kost och måltider för äldre. Utbildningarna har hållits av föreläsare från Äldrecentrum ute på enheterna.

Aktiviteter för äldre

Under sommaren feriearbetade ett flertal ungdomar på Skolörtens servicehus. De bidrog med aktiviteter som samtal, sång, högläsning och bakning.

På Skolörtens vård- och omsorgsboende har de boende haft besök av ungdomar från Ung omsorg på lördagar. Ungdomarna sjunger, läser och samtalar med de boende. Ung omsorg är ett företag där ungdomar i 15-19-årsåldern besöker äldreboenden och gör saker tillsammans med de boende i ett par timmar på helgerna.

På Koppargårdens vård- och omsorgsboende anordnas två gemensamma aktiviteter per dag för de boende i träffpunkten Träffen. En medarbetare ansvarar för planering och utförande av dessa aktiviteter. Förutom dessa aktiviteter arrangeras även en pubkväll i månaden då det också är underhållning framförd av professionella artister. Koppargårdens vård- och omsorgsboende fick dock ett lågt resultat i brukarenkäten på frågan kring nöjdhet med aktiviteter. En analys som enheten har gjort är att utveckla aktiviteter på avdelningarna för dem som inte kan eller vill komma till de gemensamma aktiviteterna Träffen.

I mitten av juni arrangerade Hässelby hemtjänst och Vällingby hemtjänst sommarfirande med kaffe, tårta och musik dit brukarna bjöds in. Initiativet var mycket uppskattat och mellan 80 och 100 personer kom till respektive firande.

Trivsamma inne- och utevistelser

På alla äldreboenden erbjuds de äldre utevistelse. På Koppargårdens vård- och omsorgsboende erbjuds samtliga boende utevistelse i boendets trädgård och på balkongerna. En särskild satsning har gjorts på enheten för att skapa en trivsam utemiljö. Bland annat har nya balkongmöbler och växter köpts in. Många boende utnyttjar både balkonger och trädgård.

Under året har inomhusmiljöerna på vård- och omsorgsboendena setts över. Där så behövts har det målats om, köpts in nya möbler och textilier för att skapa en trivsam miljö för de äldre.

Uppföljning och dokumentation för en säker äldreomsorg

Inom staden har en metod för fördjupad kvalitetsuppföljning tagits fram. Metoden bygger på observationer där kvalitetsobservatören observerar mötet mellan den äldre och personal på vård- och omsorgsboende samt inom hemtjänst. En person arbetar med denna metod på halvtid. Inom stadsdelsförvaltning har kvalitetsobservationer genomförts på tre vård- och omsorgsboenden och en hemtjänstenhet under året. Resultatet bidrar till kvalitetsutveckling och presenteras muntligt samt skriftligt till verksamheterna.

På Äldreförvaltningens uppdrag har 20 verksamhetsuppföljningar genomförts under året, varav 7 vård- och omsorgsboenden, ett servicehus, en dagverksamhet samt 11 hemtjänstenheter. Syftet är att följa upp ramavtal och överenskommelser samt att stödja utförarna i sitt kvalitetsarbete. Uppföljningar har genomförts i verksamheter inom stadsdelsområdet och på annan ort. Vid brister i verksamheten begärs åtgärdsplaner in. Åtgärdsplanerna följs upp genom återbesök hos utförarna. Uppföljningarna redovisas löpande till stadsdelsnämnden.

På beställarenheten äldreomsorg granskas utredningarna om bistånd av biträdande enhetschef och i vissa fall även enhetschef för att säkerställa att rätt beslut fattas utifrån den enskildes behov. Samtliga biståndshandläggare deltog i september i utbildningen *Nya föreskrifter om dokumentation i socialtjänsten* från Socialstyrelsen.

Ett projekt kring att hälso- och sjukvårdsdokumentera enligt ICF har pågått i Stockholms stad sedan januari 2015. Förvaltningen har en medarbetare som arbetar heltid med införandet av ICF, Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa, på samtliga enheter som lyder under hälso- och sjukvårdslagen. I slutet av året påbörjades en utvärdering av införandet. Utvärderingen avslutas 2016.

Goda exempel

Yogaprojekt på Skolörtens servicehus

Under slutet av året har ett projekt påbörjats på Skolörtens servicehus där mellan sex och åtta boende deltar i pass med yogaformen my spirit-yoga. Passen leds av en extern instruktör och inriktar sig på yogans effekt på människans mående. Innan och efter varje pass får deltagarna självskatta hur de upplever att de mår. Innan yogaprojektet påbörjades intervjuades även varje deltagare. De fick bland annat svara på frågor om sin hälsa och vad de har för tankar om framtiden. Totalt tio yogapass ska genomföras i projektet som avslutas i början av 2016. Resultatet sammanställs i en rapport.

Samordnade individuella planer och multiprofessionellt arbetssätt

Beställarenheten äldre arbetar med samordnade individuella planer (SIP). Syftet med planerna är att de äldre ska få samordnat stöd och vård. Planen tas fram av beställarenheten och vården tillsammans med den äldre.

Under året har förvaltningens beställarenhet inom äldreomsorgen deltagit i stadens projekt kring utveckling av multiprofessionellt arbetssätt för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt. Arbetssättet innebär att olika yrkesgrupper, till exempel läkare, sjukgymnast, hemtjänstutförare och biståndshandläggare, samarbetar för att ge den äldre en mer heltäckande och säkrare vård.

Det multiprofessionella arbetssättet har lett till ökad kunskap hos biståndshandläggarna och utvecklat arbetet med samordnade individuella planer. Utöver att SIP gör skillnad för den äldre, har det arbetet även lett till att samverkan med landstinget har blivit bättre i andra frågor.

I höstas bjöds beställarenheten in till en konferens för att föreläsa om sitt arbetssätt och implementeringen av SIP. På konferensen deltog andra beställarenheter i staden och representanter från primärvård, rehabcenter och minnesmottagningar i Stockholm.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	65,95 %		80 %	95 %	2015
  Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet	88 %	91 %	95 %	95 %	2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
(äldreomsorg)					
Analys Förvaltningen når inte upp till årsmålet. Förvaltningen har endast dagverksamhet på entreprenad.					
  Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	81 %	82 %	85 %	85 %	2015
Analys Brukarna är överlag mycket nöjda med sin hemtjänst. Men förvaltningen som helhet når inte upp till årsmålet.					
  Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	79 %	78 %	85 %	85 %	2015
Analys Förvaltningen som helhet har förbättrat sitt resultat jämfört med föregående år men når inte upp till årets mål.					
  Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	8,85		9	Maximalt 10 personer	2015
  Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	67 %	65 %	77 %	78 %	2015
Analys Förvaltningen som helhet har förbättrat sitt resultat något jämfört med föregående år men når inte upp till årets mål.					
  Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	84 %	77 %	77 %	2015
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	81 %	79 %	86 %	86 %	2015
Analys Upplevelsen av trygghet i ordinärt boende har ökat jämfört med föregående år, med förvaltningen som helhet når inte upp till årsmålet.					
  Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	88 %	85 %	90 %	90 %	2015
Analys Upplevelsen av trygghet i vård och omsorgsboende har ökat jämfört med föregående år, och ligger nära förvaltningens årsmål. Men förvaltningen når inte riktigt upp till årsmålet.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska, i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, utveckla principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Stadsdelsnämnderna och äldrenämnden ska i samverkan ta fram ett system som ger en samlad bild av äldres synpunkter på äldreomsorgen i hela staden	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens utredning av arbetstidsförläggning och heltidsnorm för grupper med särskilt utsatta arbetsvillkor	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med äldrenämnden och kommunstyrelsen utreda om riktlinjerna är underfinansierade samt behov av justering med hänsyn till boendelöftet 85+	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska införa könsuppdelad statistik i verksamheten	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Arbetet har påbörjats genom att beställarenheten äldreomsorg under en månad har sett över om det finns några könsskillnader i beslut av insatsen särskilt boende.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska se till att alla äldre kan välja kommunal hemtjänst och kommunal utförare av trygghetslarm	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden ta fram en tydlig rättighet till utevistelser i vård- och omsorgsboende	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
✓ Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över den långsiktiga kvalitetsuppföljningen och behovet att återinföra äldreomsorgsinspektörer respektive tillsynspersoner över social omsorg. Utredningen samordnas med kommunstyrelsens uppföljning av den fördjupade kvalitetsuppföljningen.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Äldrenämnden ska initiera en utvärdering av valfrihetssystemet och ersättningssystemet inom hemtjänsten för att skapa en mer hållbar organisation och öka inflytandet för de äldre och de anställda, i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			

Nämndmål:

Omsorgstagare med hemtjänst är trygga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen omsorgstagare som upplever sig trygga ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Personalkontinuiteten mäts under en period om 14 dagar och redovisas till stadsdelsnämnden.	2015-03-01	2015-03-31	

Nämndmål:

Vård- och omsorgsboende och servicehus har en säker hälso- och sjukvård

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Minskat antal fall i jämförelse med föregående år.

Analys

Förvaltningen uppnår delvis nämndmålet. Vid Koppargårdens vård- och omsorgsboende har en stor förbättring skett gällande att minska antalet fall jämfört med föregående år. På Skolörtens servicehus är antalet rapporterade fall nästan identiskt med föregående år. Vid en av Skolörtens vård- och omsorgsboende tre enheter har en stor förbättring skett i att registrera antalet fall. Registreringen har ökat från 44 procent till 90 procent dokumenterade fall. De övriga två enheterna vid Skolörtens vård- och omsorgsboende har en fortsatt låg rapporteringsgrad. Detta gör att det inte går att jämföra antalet fall med föregående år eftersom mörkertalet kan vara stort. Därför görs sammanfattningsvis uppskattningen att nämndmålet endast uppnås delvis.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende har möjlighet till utevistelse

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen äldre som givits möjlighet till utevistelse ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och i servicehusets restaurang samt omsorgstagare med hemtjänst har en trivsamt måltidssituation

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den äldre som bor på vård- och omsorgsboende och äldre som besöker Skolörtens servicehus restaurang upplever måltiden som en trevlig stund på dagen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Enheterna ser över hur måltiden på vård- och omsorgsboende och i servicehusets restaurang blir en trivsamt upplevelse på dagen.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Enheternas kostråd har möte fyra gånger per år.	2015-01-01	2015-12-31	
✓ Fortbildning för medarbetare vid hemtjänsten om kostens betydelse för äldre.	2015-01-07	2015-10-31	

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds regelbunden stimulans

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre på vård- och omsorgsboende upplever att de får stimulans regelbundet i form av exempelvis sociala eller kulturella aktiviteter eller tid med kontaktperson eller annan personal.

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus är trygga

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen som upplever sig trygga ökar i jämförelse med föregående år.

Nämndmål:

Äldre är delaktiga i utformningen av sin vardag

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Resultatet avseende delaktighet i brukarundersökningen ökar i jämförelse med föregående år.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Enheterna ser över hur de äldre kan bli mer delaktiga i planeringen och utförandet av insatser och hur och när de utförs.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Ett av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet nås helt och tre nås delvis. De viktigaste arbetssätten under året för att bidra till inriktningsmålet har varit:

- Arbetet för att energieffektivisera verksamheten.
- Samordning av fordonsparken och utbytet av befintliga fordon med i första hand hybrid- och elbilar i den takt som medges.
- Arbetet för att minska transportbehoven med bil och för att öka resandet med kollektivtrafik, cykel och gång.
- Förvaltningen väljer varor och tjänster som är miljömässigt hållbara.
- Systematiskt arbete för att öka medarbetarnas kunskap om stadens miljömål.

Det arbete som utförts under året, för att nå kommunfullmäktiges mål och aktiviteter samt nämndens mål och aktiviteter, redovisas i löptext under respektive mål för verksamhetsområdet. Bedömning av måluppfyllelse och eventuell avvikelse redovisas under respektive mål, indikator och aktivitet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Stockholm är klimatneutralt

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för en av kommunfullmäktiges indikatorer nås helt och en nås inte. Det tillhörande nämndmålet nås delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under indikatorn och nämndmålet nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Utsortering av matavfall

Av totalt 55 enheter som hanterar livsmedel i sin verksamhet, är det 36 enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling, 97 procent av dessa är förskoleenheter.

Goda exempel

Klimatpris till stadsdelsområdets parklekar

Förvaltningens parklekar har fått Stockholm stads klimatsmarta pris, Pingvinen. Priset är en del av Stockholm stads pågående klimatarbete och delas ut varje månad till nytänkande aktörer som vågar pröva nya arbetssätt och metoder för att minska stadens klimatpåverkan.

Parklekarna är öppna verksamheter, med olika besökare varje dag, vilket ställer extra krav på personalen för att motivera barn och föräldrar att värna om miljön och spara energi. Fritidsledarna anordnar aktiviteter med fokus på resurshushållning genom att kombinera pedagogisk lek och miljösmart arbete. Ett exempel är el- och vattenmätartävlingarna där parklekarna tävlat mot varandra för att minska energiförbrukningen.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	65,5 %	58,2 %	60 %	55%	2015
  Elanvändning per kvadratmeter	38,79 kwh/kvm	58,92 kwh/kvm	32 kwh/kvm	32 kWh	2015
Analys Årsmålet uppnås inte. Periodens utfall för energiförbrukningen ligger högre än årsmålet men har minskat till 38,79 kWh/kvm jämfört med 58,92 kWh/kvm under 2014. En minskning av förbrukningen med ca 20 kWh/kvm kan delvis förklaras av att äldre lokaler med sämre energieffektivitet har avyttrats.					

Nämndmål:

Förvaltningen bidrar till ett klimatneutralt Stockholm

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

De årsmål som satts upp för indikatorerna är uppnådda. Verksamheten bedrivs i enlighet med stadens miljömål.

Analys

Målet bedöms uppnås delvis då förväntat resultat inte uppnås. Indikatorn elanvändning per kvadratmeter uppnås inte.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dialog med SISAB och Stockholm vatten för erfarenhetsutbyte.	2015-01-01	2015-03-31	
 Enheten ska där det är praktiskt genomförbart, sortera ut sitt matavfall.	2015-01-01	2015-12-31	
 Etanol- och fordonsgasbilar ska tankas med det miljöbränsle de är avsedda för.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är hållbara

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på det arbete som

utförts och på resultatet av arbetet. Målen för två av kommunfullmäktiges indikatorer nås helt och målet för en nås delvis. Avvikelsen beskrivs närmare under indikatorn nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Stadsdelsförvaltningens fordonspark

Förvaltningen har sammanlagt 21 bilar varav 11 elhybrider och två elbilar. Andelen miljöbilar har ökat till ca 95 procent jämfört med VB 2014 då andelen var ca 89 procent. Det är förvaltningens ambition att fordonsparken enbart ska bestå av miljöbilar klassade i enlighet med stadens miljöbilsdefinition, antagen av kommunfullmäktige i april 2013. Arbetet med att samordna fordonsparken samt ersätta med miljöklassade bilar fortsätter i den takt som medges.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar	61,9 %	22,22 %	10 %	10 %	2015
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	95,24 %	88,89 %	100 %	100 %	VB 2015
Analys					
Årsmålet uppnås inte. Andelen miljöbilar har dock ökat till ca 95 procent jämfört med ca 88 procent VB 2014.					
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	90,69 %	90,67 %	85 %	tas fram av nämnd/styrelse	VB 2015

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har ren luft och rent vatten

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att målet delvis uppnås. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås inte. Nämndmålet uppnås delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under indikatorn och nämndmålet nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Arbete för att minska transportbehovet med bil

Förvaltningens fordonspark har ökat med tre bilar sedan VB 2014. Två av totalt 21 bilar körs med dubbdäck, en minskning med en bil sedan VB 2014. Förvaltningen har under året beviljats investeringsmedel för klimatförbättrande åtgärder och har införskaffat 35 elcyklar. En revidering av verksamhetens resepolicy har påbörjats, förvaltningen avvaktar för närvarande kommunfullmäktiges beslut om Stockholms miljöprogram 2016-2019 innan slutförande. Målet är att minska transportbehoven med bil för att istället öka resandet med kollektivtrafik, cykel och gång.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel dubbdäck	9,52 %	16,67 %	0 %	tas fram av nämnden/styrelsen	2015
Analys Årsmålet uppnås inte. Den procentuella andelen dubbdäck har dock minskat 2015 jämfört med 2014. Två av totalt 21 bilar körs fortfarande med dubbdäck, en minskning med en bil sedan VB 2014.					

Nämndmål:

Resor via gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Förvaltningens bilpark minskar.

Analys

Målet bedöms uppnås delvis då förväntat resultat inte uppnås. Bilparken har inte minskat.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Elcyklar köps in.	2015-01-01	2015-12-31	
 Förvaltningens policy för resor med kollektivtrafik revideras.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen avvaktar beslut i Kf om nytt miljöprogram för staden.			
 Möjligheten för "cykelpool" med cykelservice utreds.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Det är enkelt att välja en miljövänlig livsstil

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målet för kommunfullmäktiges indikator uppnås helt och kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. De tillhörande nämndmålen nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare, goda exempel beskrivs längst ner under målet för verksamhetsområdet.

Ekologiska livsmedel

Andelen inköp av ekologiska livsmedel ökar. Jämfört med VB 2014 har andelen ökat från ca 19 procent till ca 29 procent. Staden beslutade i början av året om ett nytt ramavtal vad gäller livsmedel. Med den nya upphandlingen ökade möjligheten för stadens enheter att köpa

ekologiska livsmedel.

Projekt för en kemikaliesmart förskola

Barn och ungdomar är prioriterade målgrupper vad gäller giftfri miljö och därför har arbetet med att minska exponeringen för kemikalier i förskolan och parklekarna påbörjats. I Stockholms stads Kemikalieplan 2014-2019 anges stadens ambitionsnivå med att fasa ut ämnen som utgör miljö- och hälsorisker. Syftet är att utifrån en given prioriteringsordning besluta om nya hanteringsrutiner samt successivt avlägsna leksaker och andra produkter i barnens vistelsemiljö som kan utgöra miljö- och hälsorisker.

Förvaltningen ingår i ett nätverk som leds av kemikaliecentrum som organiseras inom miljöförvaltningen. Syftet är att i samarbete med andra förvaltningar och bolag utbyta erfarenheter inom kemikalierelaterade frågor. I samarbete med nätverket har kemikaliecentrum utarbetat en "Vägledning för kemikaliesmart förskola". En utbildning riktad till chefer och personal inom stadsdelsområdets förskolor och parklekar har genomförts i samarbete med Bromma stadsdelsförvaltning under hösten 2015.

Stadsodling

Förvaltningen erbjöd för andra året möjlighet för boende inom stadsdelsområdet att odla i de sammanlagt 30 odlingslådor som förvaltningen har haft utplacerade i Engelska parken i Hässelby och Solursparken i Vällingby. Det har odlats i samtliga lådor och för de som anmälde intresse i våras genomfördes en inspirationsföreläsning om stadsodling.

Goda exempel

Grön Flagg

Inom stadsdelsområdet är tio förskolor och samtliga åtta parklekar Grön flagg-certifierade. Ytterligare två förskolor har ansökt om certifieringen. Grön Flagg är ett pedagogiskt verktyg och en miljöcertifiering som finns i över 50 länder runt om i världen. Grunden i Grön Flagg är barnens medbestämmande och inflytande, och arbetet är direkt kopplat till läroplanen. I Grön Flagg ingår teman som kan användas för att få inspiration till utvecklingsområden, till exempel livsstil och hälsa, kretslopp och vattenresurser. Medarbetarna dokumenterar hela arbetsprocessen, vilket främjar och fördjupar förskolornas långsiktiga hållbarhetsarbete.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	28,88 %	18,67 %	25 %	25 %	VB 2015

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Konsumentrådgivningen ska ges ett uppdrag kring konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion.	2015-01-01	2015-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram kriterier för att undvika barns exponering för skadliga kemikalier på stadens förskolor inom ramen för kemikalieplanen	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Barnen vistas i en giftfri förskola och parklek

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kriterier är framtagna för att undvika barns exponering av skadliga kemikalier inom förvaltningens förskolor och parklekar.

Nämndmål:

Vid inköp väljs varor och tjänster som är miljömässigt hållbara

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel uppgår till minst 25 procent. Konsumentinformation om etisk och miljömässig konsumtion finns och kommuniceras.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Kommunfullmäktiges tillhörande tre mål för verksamhetsområdet nås helt. De viktigaste arbetssätten under året för att bidra till inriktningsmålet har varit:

- Att erbjuda visstidsanställningar till personer som varit arbetslösa under lång tid och uppburit försörjningsstöd.
- Regelbunden uppföljning med personer som uppbär försörjningsstöd och motivera till egen försörjning genom arbete, studier eller annan sysselsättning.
- Systematisk ekonomisk uppföljning.
- Utvecklad analys och kvalitetssäkring av ekonomiska prognoser.
- Systematiskt samarbete mellan HR-konsulter, ekonomi- och verksamhetscontroller.
- Att öka kunskapen om stadens styrsystem och budget i hela organisationen.
- Att systematiskt arbeta för att öka medarbetarnas delaktighet i verksamhetsplanering och uppföljning.

Det arbete som utförts under året, för att nå kommunfullmäktiges mål och aktiviteter samt nämndens mål och aktiviteter, redovisas i löptext under respektive mål för verksamhetsområdet. Bedömning av måluppfyllelse och eventuell avvikelse redovisas under respektive mål, indikator och aktivitet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Företag väljer att etablera sig i Stockholm

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbetet som utförts, på resultatet av arbetet och på att det tillhörande nämndmålet nås helt.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Näringslivsråd

I juni beslutade nämnden om formerna för det nyinrättade näringslivsrådet. Syftet med näringslivsrådet är att på en övergripande nivå skapa en god samverkan mellan politiker, lokalt näringsliv, fastighetsägare och stadsdelsförvaltning inom nämndens ansvarsområde.

Under hösten har näringslivsrådet haft två sammanträden där även Stockholm Business Region varit representerat. Under 2016 kommer samarbetet med SBR att utökas.

Näringslivsrådet har under hösten planerat för kommande aktiviteter. I vår kommer företag i stadsdelsområdet bjudas in till ett kvällsmöte. Syftet med mötet är att skapa en kontakt med företagen i området för att utbyta erfarenheter och få in synpunkter på samarbetet mellan staden och företagen. Arrangemanget "Lotsen bjuder in" kommer i vår att genomföras i samarbete med bland annat SBR.

Under hösten beslöt förvaltningen att uppdraget som näringslivssekreterare organiseras inom staben för strategi och verksamhetsstöd. SBR samordnar under våren utbildning för näringslivssekreterarna i Stockholm.

Nämndmål:

Förvaltningen samverkar med det lokala näringslivet.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

En god samverkan finns med det lokala näringslivet.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen samverkar med SBR (Stockholm Business Region) i utvecklingsarbetet med lokala näringslivsfrågor.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Näringslivsrådet sammanträder enligt nämndens beslut.	2015-01-01	2015-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

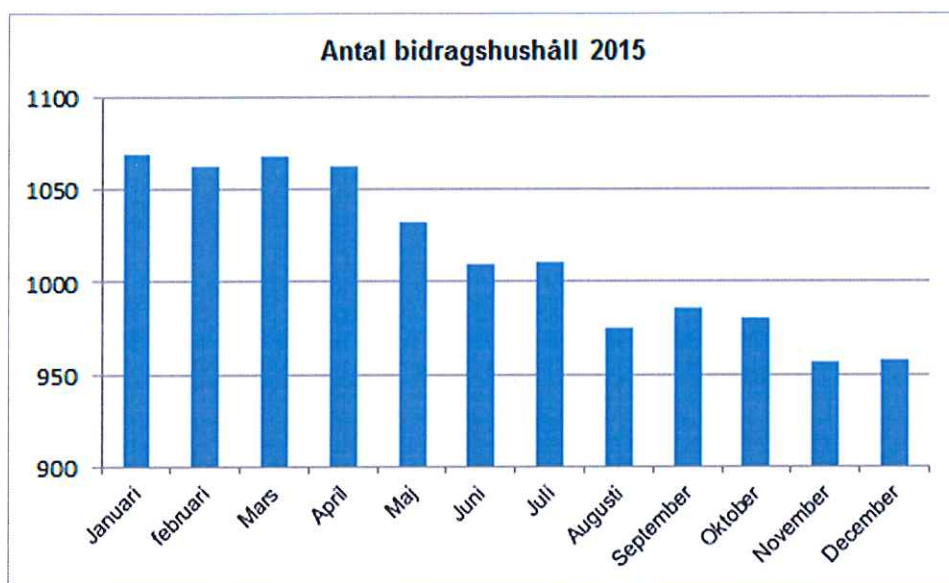
Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbetet som utförts och på resultatet av arbetet. Två mål för kommunfullmäktiges indikatorer nås helt och två nås delvis. Kommunfullmäktiges aktiviteter är genomförda enligt plan. De två tillhörande nämndmålen nås helt. Avvikelserna redovisas under respektive indikator nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Ekonomiskt bistånd

Antalet bidragshushåll har minskat successivt under året från 1 070 bidragshushåll i januari till preliminärt 958 i december. Andelen bidragshushåll utgör 2,68 procent av befolkningen och har minskat jämfört med föregående år då andelen var 3,25 procent. Andelen vuxna personer (18-64 år) som har ett långvarigt beroende av försörjningsstöd uppgår till 1,89 procent vilket är en minskning i förhållande till föregående år då andelen var 2,13 procent. Den främsta bidragsorsaken är arbetslöshet och utgör ca 50 procent.

Källa: Sweco, januari 2016

Under året har socialsekreterarna haft täta uppföljningar med varje enskild bidragstagare och upprättat handlingsplaner med fokus på att den enskilde ska bli självförsörjande. Samarbetet med jobbtorg, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och vårdcentraler har förbättrats genom återkommande möten på chef- och handläggarnivå.

Barnens situation har varit i fokus i hushåll med ekonomiskt bistånd. Socialförvaltningen har tagit fram ett vägledningsmaterial för hur barnens situation ska uppmärksammas tydligare i arbetet med ekonomiskt bistånd. Förvaltningen deltar med två representanter i den stadsövergripande arbetsgruppen som arbetar med vägledningsmaterialet. Implementering av materialet har påbörjats och beräknas vara klart till april 2016.

Unga vuxna

Antalet bidragstagare i åldern 18-24 år har minskat från 141 i januari till preliminärt 99 i december. Tre socialsekreterare arbetar med unga vuxna som är i behov av särskilt stöd för att komma ut på arbetsmarknaden eller utbildning.

Visstidsanställningar en särskild insats

Förvaltningen har erbjudit visstidsanställningar motsvarande 30 helårsanställningar. Arbetet med visstidsanställningar sker i nära samverkan med jobbtorg och arbetsförmedlingen. Målgruppen för visstidsanställningarna är långtidsarbetslösa och barnfamiljer har varit prioriterade för dessa anställningar.

Av dessa har tre personer fått arbete på reguljära arbetsmarknaden och tio personer har påbörjat yrkesutbildningar som finansieras av arbetsförmedlingen. De personer som fått visstidsanställning bedöms öka sin anställningsbarhet och på sikt bli självförsörjande.

Samverkan med Jobbtorg och arbetsförmedlingen

Alla försörjningsstödstagare som ingår i Jobbtorgs målgrupp remitteras dit. Under året har 425 personer varit inskrivna på Jobbtorg varav 212 personer är nytillkomna under 2015. Antalet personer som avslutats är 190 personer och de har i huvudsak börjat arbeta, studera eller fått insatser från arbetsförmedlingen. Under året har 55 personer återremitterats till stadsdelsförvaltningen då de inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande.

Inom Jobbtorg finns en speciell enhet Jobbtorg Resurs som arbetar med personer som bedöms ha stora svårigheter att komma ut på arbetsmarknaden. Under året har 103 personer varit inskrivna på Jobbtorg Resurs. 32 personer har avslutats och de har bland annat fått arbete, insatser från arbetsförmedlingen, sjukskrivning, föräldrapenning, a-kassa eller annat. 33 personer har återremitterats till stadsdelsförvaltningen. De bedöms inte stå till arbetsmarknadens förfogande och vara i behov av ytterligare stöd, behandling, sysselsättning eller arbetsträning för att senare återigen kunna aktualiseras på Jobbtorg.

I samarbete med Jobbtorg har en gruppverksamhet startat för personer som ingått i sysselsättningsfasen inom jobb- och utvecklingsgarantin på Arbetsförmedlingen. Under året har 67 personer deltagit i gruppverksamheten varav 27 personer har avslutat. Av dessa har 52 procent gått vidare till arbete eller studier.

Uppföljning av bidragstagare som läser SFI

Det är viktigt att studierna vid Svenska för invandrare (SFI) är effektiva och att den enskilde når de uppsatta målen och kunskapskraven för att komma ut i arbete eller annan utbildning. För nybörjare kan kurstiden variera från två till flera terminer, beroende på utbildningsbakgrund, förkunskaper och planerad studieväg. Ansvarig lärare på skolan gör bedömningen om den enskilde har nått de mål och kunskapskrav som är beskrivna i kursplanen för SFI.

Under året har en genomgång gjorts av 125 personer som är aktuella för försörjningsstöd och som studerat vid SFI mer än två år och som har svårt att komma ut i arbete. Det framkom att cirka 75 procent av dem har läst svenska mer än två år. Genomgången visar att det är bristfällig samverkan mellan förvaltningen, arbetsförmedlingen, Jobbtorg och SFI. Det brister också i den individuella uppföljningen när den enskilde gör avbrott i studier eller studieplanen inte följs. Arbetsmarknadsförvaltningen (SFI), Jobbtorg, arbetsförmedlingen och förvaltningen kommer gemensamt att påbörja ett pilotprojekt för att se på vilket sätt samverkan kan förbättras för att den enskilde ska kunna motiveras till att slutföra sina studier för att bli självförsörjande.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsforum är förvaltningens verksamhet som ansvarar för arbetsträning och arbetsförmågebedömning. Målgruppen är enskilda som har ekonomiskt bistånd där det finns oklarheter kring den enskildes arbetsförmåga. Det kan till exempel vara personer som varit sjukskrivna under lång tid och har svårigheter med återgång till arbetsmarknaden. Arbetsforum är en första länk i en kedja insatser som syftar till självförsörjning. Ett nära samarbete pågår mellan Arbetsforum, Jobbtorg, Jobbtorg Resurs och Arbetsförmedlingen för

att de enskilda ska få rätt insats och stöd för att bli självförsörjande. I de fall bedömningen är att en person inte klarar av en återgång till arbetsmarknaden kan Arbetsforum tillhandahålla underlag för att denna ska kunna söka sjukersättning vid Försäkringskassan.

Under året har 89 personer varit aktuella för arbetsträning och utredning av arbetsförmåga, varav andelen kvinnor är 38 procent. Av totala antalet personer har 20 personer fått en anställning i Offentligt Skyddat Arbete (OSA), tio personer har remitterats till Jobbtorg och arbetsförmedlingen för insatser, nio personer har ansökt om sjukersättning. Sju personer har avslutat arbetsträningen för att genomgå någon form av medicinsk behandling.

I juni öppnade ett café i entréplanet på Koppargårdens vård- och omsorgsboende. Arbetsforum är ansvariga för verksamheten där enskilda erbjuds arbetsträning med arbetsuppgifter som tidigare inte kunnat erbjudas. Caféet ska även bidra till ökad trivsel för boende, anhöriga och personal vid Koppargården.

Förvaltningen har avtal med arbetsförmedlingen om 25 platser för OSA-anställning. Enligt överenskommelse med Arbetsförmedlingen ska en OSA-anställning inte pågå längre än 2 år. Under året har 31 personer haft denna anställning varav elva personer har avslutat sin anställning. Av de personer som avslutat sin anställning har sju fått arbete.

Bibblerians aktiviteter för långtidsarbetslösa

Vid Bibblerian kan enskilda som är långtidsarbetslösa delta i olika aktiviteter. Bland annat har grundkurs IT och språkfika genomförts. Under hösten hade IT-kursen upp till 6 besökare per tillfälle och språkfika hade upp till 13 besökare per tillfälle. Båda aktiviteterna ökade i antal besökare under hösten och fortsätter under 2016.

Under våren erbjöds unga vuxna CV-skola där deltagarna fick lära sig skriva CV och jobbsökningar samt träna inför anställningsintervju. Aktiviteten vände sig till unga vuxna som stod utanför arbetsmarknaden och saknade kontakt med socialtjänst, arbetsförmedling och Jobbtorg. Denna aktivitet avslutades då ett fåtal personer deltog. Under hösten startade förvaltningen ett samarbete med Jobbtorg för att erbjuda unga vuxna i ålder 20-29 år hjälp att skriva CV och söka arbete. Aktiviteten som ges på Vita Villan har lockat många unga och fortsätter därför under 2016.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,68 %	3,25 %	3 %	2,0 %	VB 2015
  Andel vuxna som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,89 %	2,1 %	2 %	1,2 %	VB 2015
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	20 st	51 st	22 st	500 st	VB 2015

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Målet uppnåddes inte då flera arbetsmarknadsåtgärder pågick parallellt som medförde att det inte fanns tillräckligt med handledare på arbetsplatserna.					
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	1 080 st	780 st	1 100 st	6 700 st	2015
Analys Förvaltningen höjde under första tertialen årsmålet från 700 till 1 100 ungdomar. Sena återbud och avhopp under pågående arbetsperiod gjorde att målet inte uppnåddes.					

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska ansvara för att i samverkan med stadens nämnder och bolag genomföra ett utvecklingsarbete med syfte att stadens praktikplatser ska anpassas till de behov som finns hos jobbtorgens aspiranter. Stadens nämnder och bolag ska medverka i denna samverkan och i arbetet med att bereda aspiranterna praktiktillfällen	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
  Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga behovet av lokala jobbtorg och påbörja uppstart av två verksamheter	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd.			
  Arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att främja samordning, utveckling och en effektiv uppföljning av stadens arbetsmarknadsåtgärder. Arbetsmarknadsnämnden ska vara sammankallande för denna samverkan	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Annan ansvarig nämnd. Förvaltningen har regelbunden samverkan med jobbtorg och arbetsförmedling.			
  Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra tidsbestämda anställningar, yrkesintroduktionsanställningar och lärlingsanställningar inom sina verksamheter.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Förvaltningen har erbjudit tidsbestämda anställningar i form av visstidsanställningar.			
  Stadsdelsnämnderna, äldre- och arbetsmarknadsnämnden ska göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2015-01-01	2015-12-31	
Analys Totalt 1 080 ungdomar från stadsdelen feriearbetade under 2015. Flertalet av arbetstillfällena erbjöds inom verksamhetsområdet vård- och omsorg. Ungdomarna önskade intresseområden i sin ansökan som i de allra flesta fall kunde uppfyllas.			

Nämndmål:

Fler invånare i stadsdelen är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Antalet hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd minskar. Antalet bidragshushåll i åldern 18-25 år minskar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla enheter ska ha beredskap att erbjuda praktikplatser och ta emot praktikanter, även praktikanter med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet - 5)	2015-01-01	2015-03-31	
✓	Antalet visstidsanställningar följs upp månatligen.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Förvaltningens arbetsmarknadsåtgärder vidareutvecklas för att stödja personer att gå vidare till Jobbtorg, arbetsförmedling eller egen försörjning.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Kartläggning av bidragshushåll där barn ingår och upprättande av individuella planer för att hushållen ska bli självförsörjande.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Långtidsarbetslösa erbjuds gruppkิจกรรมer via Bibblerian.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Utreda möjligheterna till att starta en verksamhet från dag 1 för unga arbetslösa.	2015-01-01	2015-08-31	

Nämndmål:

Unga vuxna erhåller ett sammanhållet stöd i sin livssituation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen unga vuxna i behov av stödinsatser minskar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arbetsmetoder och organisation för arbetet med unga vuxna ses över.	2015-01-01	2015-03-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet uppnås helt. Bedömningen grundar sig på det arbete som utförts och på resultatet av arbetet. Målen för tre av kommunfullmäktiges fyra indikatorer uppnås helt och målet för en indikator uppnås inte. Ett nämndmål uppnås helt och ett uppnås delvis. Avvikelserna beskrivs närmare under respektive indikator och nämndmål nedan.

Nedan följs förvaltningens arbete upp närmare.

Budget

Bokslutet för 2015 visar ett överskott om 1,4 mnkr före resultatöverföringar och 0,5 mnkr efter. Årets resultat motsvarar 0,08 procent av driftbudgeten (netto) före resultatöverföringar och 0,03 procent efter resultatöverföringar. Förvaltningen för över 0,9 mnkr från årets resultat till 2016 års resultatfond. Fonden uppgår då till 30,4 mnkr. Underskott finns primärt inom individ- och familjeomsorg, beställare äldreomsorg, beställare stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt utförare hemtjänst. Överskott redovisas främst inom administration, förskoleverksamhet samt fritidsverksamhet.

Ett kraftfullt och tydligt arbete har pågått hela året inom samtliga verksamhetsområden och på alla nivåer för att säkerställa budgetbalans. För att upprätthålla budget i balans och kontroll över kostnaderna har förvaltningen haft en stark operativ styrning och ledning. Rutiner för uppföljning av intäkter och kostnader har vidareutvecklats för att bättre kunna arbeta med analyser och förbättringar. Detta för att snabbt identifiera potentiella underskott och för att följa att planerade åtgärder givit förväntat resultat.

Systematiskt kvalitetsarbete

Genom att arbeta systematiskt med kvalitet bidrar förvaltningen till målet att Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar. Målet med kvalitetsarbetet är att erbjuda enskilda en verksamhet av god kvalitet som uppfyller ställda krav. För att förankra kvalitetsarbetet i hela organisationen har förvaltningen arbetat för att öka medvetenheten och kunskapen om stadens styrsystem och budget hos medarbetarna. Att möjliggöra för medarbetarna att vara delaktiga i verksamhetsplanering och uppföljning är ett annat sätt att förankra och integrera kvalitetsarbetet genom hela organisationen. Förvaltningen arbetar för att motverka stuprör i organisationen genom tvärprofessionellt arbete mellan verksamhet, HR och ekonomi. Det tvärprofessionella arbetet ger en bredare och djupare förståelse för styrkor och utmaningar. För att ytterligare underlätta för förvaltningen att nå stadens mål har en ny organisation tagits fram under året. Nedan beskrivs förvaltningens huvudsakliga kvalitetsarbete under året.

Ny organisation

Under 2015 genomförde förvaltningen en översyn av organisationen. Det resulterade i ett förslag till ny organisation som är bättre anpassad till uppdraget från staden och som ska underlätta för förvaltningen att nå stadens mål. Den nya organisationen gäller från den 1 januari 2016 och har en tydligare fördelning mellan ansvarsområden och verksamhetsområden. Det är också ett större fokus på enhetligt och strategiskt arbete med demokrati, social hållbarhet och kommunikation genom hela organisationen. Stödfunktionerna samordnas för att ge bästa möjliga stöd till verksamheten.

Huvudsakliga förändringar i den nya organisationen:

- En ny avdelning med fokus på medborgarservice och fritid för barn och unga.
- En beställaravdelning för äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri.
- En utföraravdelning för äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri.
- Strategisk kommunikation, strategiskt demokratiarbete, nämndkansli och chefssekreterare placeras direkt under direktör.

- Stabsfunktionerna samordnas – ekonomiavdelningen, personalavdelningen och strategiska avdelningen blir staber.

Svarsfrekvens och nöjdhet i brukarundersökningar

Brukarundersökningar utgör en viktig grund i det systematiska kvalitetsarbetet för att identifiera utvecklingsområden. Inom förvaltningens verksamhetsområden har olika arbetssätt prövats för att öka svarsfrekvensen i brukarundersökningar. Förskolan har främst utvecklat nya mötesformer på varierade tider för att öka möjligheten för föräldrar att vara delaktiga och svara på brukarundersökningen. Många förskolor har haft datorer tillgängliga i samband med att föräldrar lämnat och hämtat sina barn så att de har kunnat svara på enkäten. Äldreboenden har bland annat affischerat om brukarenkäten för att fler ska uppmärksamma och besvara den. Svarsfrekvensen har ökat i flera brukarundersökningar och sjunkit i några 2015 jämfört med 2014. Av resultaten framkommer att nöjdheten har ökat inom vissa områden och sjunkit inom andra. Resultaten av alla brukarundersökningar är dock inte helt klara, därför redovisas inte uppgifterna.

Nyckeltal som stöd att nå uppsatta mål

Förvaltningen har tre tvärprofessionella stödteam bestående av ekonomiconroller, HR-konsult och utvecklingssekreterare. Varje månad sammanställer stödteamen enheternas resultat gällande vissa nyckeltal inom ekonomi, personal och verksamhet till förvaltningsledningen. Nyckeltalen ger en samlad bild av enheternas måloppfyllelse över tid, är ett verktyg för styrning, utgör underlag för fördjupad analys och kan användas för att sprida goda exempel.

Verksamhetsplanering och kvalitetsutmärkelsen

Alla enheter har fått stöd i arbetet med sina verksamhetsplaner. Förvaltningens stödfunktioner ger återkoppling på enheternas mål och målkedjan utifrån kompetens och avdelningschef för dialog med enhetschef om innehållet i verksamhetsplanen. Vid återkoppling av 2015-års verksamhetsplan identifierade förvaltningen uppföljning av förväntade resultat och arbetssätt som ett utvecklingsområde. En strukturerad uppföljning är en förutsättning för utveckling av verksamheten och därmed för kvalitetsarbetet. I arbetet med verksamhetsplan 2016 har enheterna därför fått i uppdrag att utförligare beskriva hur uppföljning ska ske.

Deltagande i kvalitetsutmärkelsen har uppmuntrats. Enheter som vill delta ges extra stöd i arbetet med verksamhetsplan och medarbetare uppmuntras att utbilda sig till examinatorer för kvalitetsutmärkelsen. Enheter och examinatorer som deltar i kvalitetsutmärkelsen är viktiga i förvaltningens kvalitetsarbete då de bidrar till att öka kunskapen om kvalitetsarbete och får med sig erfarenheter och goda exempel de kan sprida. I 2015 års kvalitetsutmärkelse deltog tre enheter. Förvaltningen nådde därmed inte målet för indikatorn. Förvaltningen bidrog med fem examinatorer.

Medarbetarnas delaktighet i budget

Under året har arbetet för att öka medarbetarnas kunskap om och delaktighet i budget fortsatt. Förvaltningens avdelningschefer har informerat om budgeten på avdelningsledning med enhetschefer. Enhetscheferna har informerat medarbetarna om aktuell budget på arbetsplatsträffar en gång i månaden. Inom verksamhetsavdelningarna har andra aktiviteter för att ytterligare höja kunskapen om och delaktigheten i budgetarbetet pågått. Handläggarna på beställarenheten funktionsnedsättning respektive äldreomsorg har fått utbildning i

ekonomisystem och verksamhetssystem. Handläggarna registrerar och uppdaterar numera beslut om insatser på rätt sätt vilket är avgörande för budgetprognosens säkerhet. På utförarenheterna vid avdelningen för äldre och funktionsnedsatta är medarbetarna engagerade genom att delta i schemaläggning, vikarieanskaffning och inköp. Två enheter vid avdelningen individ- och familjeomsorg har fått utbildning i stadens budgetprocess och uppföljning i syfte att öka medarbetarnas kunskap om och delaktighet i frågorna. Arbetet fortsätter för att alla enheter vid avdelningen ska få samma utbildning. Förvaltningens förskolechefer har fått motsvarande utbildning. Förskolecheferna fick även ett utbildningsmaterial att använda tillsammans med medarbetarna på förskolorna.

Indikator	Periodens utfall	Periodens utfall VB 2014	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	3 st	5 st	6 st	tas fram av nämnden	2015
Analys Förvaltningen hade som mål att sex enheter skulle delta i kvalitetsutmärkelsen 2015. Tre enheter deltog. Ytterligare tre enheter skulle ha deltagit. De avstod dock då de bedömde att de inte hade möjlighet att fokusera på utmärkelsen i tillräcklig omfattning.					
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,97 %	99,94 %	100 %	100 %	VB 2015
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,9 %	99,9 %	100 %	100 %	VB 2015
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %	1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2015

Nämndmål:

Ekonomi är stark och budgeten är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det ekonomiska utfallet är i balans med budgeten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Budgetansvarig chef ska varje månad lämna en undertecknad månadsprognos.	2015-01-01	2015-12-31	
 Budgethållningsåtgärder vidtas omedelbart vid underskott.	2015-01-01	2015-12-31	
 Enhetschef informerar sina medarbetare om aktuellt budgetläge på varje APT.	2015-01-07	2015-12-31	
 Enhetschef ska öka kunskapen hos medarbetarna kring hur verksamheten finansieras.	2015-01-01	2015-06-30	
 Medarbetarna ska involveras i arbetet med verksamhetsplan/budget.	2015-01-01	2015-12-31	
 Situationsanpassad uppföljning utifrån enheternas resultat.	2015-01-01	2015-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten är effektiv och har god kvalitet

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Fler svarar på brukarundersökningar. Andelen nöjda invånare, omsorgstagare, brukare, föräldrar till barn i förskolan och andra som kommer i kontakt med verksamheten ökar i jämförelse med föregående år.

Analys

Nämndmålet bedöms uppfyllas delvis då svarsfrekvensen och nöjdheten inte har ökat i samtliga brukarundersökningar.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla enheter tar fram en åtgärdsplan utifrån resultat av brukarundersökningar.	2015-01-01	2015-12-31	
✓	Alla enheter upprättar en plan för hur verksamheten ska följas upp under året.	2015-01-01	2015-03-31	
✓	Dialog med enhetschefer om arbete med systematiska egenkontroller av verksamheten.	2015-01-01	2015-06-30	
✓	Förvaltningsövergripande riktlinjer för synpunkts- och klagomålshantering ses över och uppdateras.	2015-01-01	2015-04-30	
✓	Kontroll av om egna verksamheter och entreprenörer har åtgärdat eventuella brister i enlighet med uppföljning och åtgärdsplan.	2015-01-01	2015-11-30	
✓	Möjligheten att ta fram egna brukarundersökningar undersöks i dialog med enhetschefer vid de enheter där centrala eller nationella brukarundersökningar inte finns.	2015-01-01	2015-06-30	
✓	Nyckeltal utvärderas och anpassas utifrån respektive verksamhets behov.	2015-01-01	2015-06-30	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Sex av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet nås helt och två nås delvis. De viktigaste arbetssätten under året för att bidra till inriktningsmålet har varit:

- Asfaltering av cykelvägar och gångar samt slyröjning för ökad tillgänglighet och trygghet i stadsmiljön.
- För enskilda med funktionsnedsättning har verksamheten fokuserat på att arbeta för att öka brukarnas delaktighet i utformningen av sin vardag bland annat genom individanpassad kommunikation utifrån brukarens förutsättningar.
- Information och utbildning till personal, myndigheter och samverkanspartner för ökad kunskap om våld i nära relationer.
- Förebyggande arbete med småbarnsföräldrar i stadsdelsområdet genom stödgrupper